СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 5.32, 20.58, 15.26;
Віцебск — 5.17, 20.53, 15.36;
Магілёў — 5.21, 20.47, 15.26;
Гомель — 5.26, 20.37, 15.11;
Гродна — 5.50, 21.10, 15.20;
Брэст — 5.54, 21.07, 15.12.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 5 жніўня.

ІМЯНІНЫ:
Ганны, Алімпіяды, Дароты

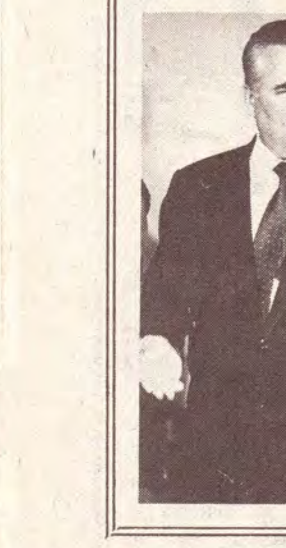
ЗВЯЗДА

7 ЖНІЎНЯ 1992 г. пятніца, № 156 (21934)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

ВОЗГЛАС

ПРАМАЯ ЛІНІЯ: СТАРШЫНЯ КДБ БЕЛАРУСІ

Эдуард Шыркоўскі адказвае на пытанні чытачоў «Звязды»

Што такое КДБ цяпер? Чым займаецца служба знешняй разведкі Беларусі? Ці былі ўсё ж палітычныя рэпрэсіраванні на Беларусі? Як беларускі КДБ узаемадзейнічае з расійскім і камітэтамі бяспекі іншых былых саюзных рэспублік? Ці збіраецца Беларусь супрацоўнічаць з ЦРУ і іншымі разведслужбамі краін свету? На гэтыя і многія іншыя пытанні адказа Эдуард Шыркоўскі. Свае пытанні вы можаце даслаць у рэдакцыю газеты, а таксама задаць іх па тэлефонах: 32-44-02, 32-60-13.

ПІЛЬНАСЦЬ ПЕРШ ЗА ЎСЁ

Літаральна тыдні два назад усе беларускія выданні абышоў артыкул, падрыхтаваны супрацоўнікамі міліцыі аб тым, як можна выявіць фальшывую грашовую купюру замежнай валюты. На жаль, прыходзіцца канстатаваць, што газеты чытаюць у нас мала.

Трое мінчан звярнуліся ўчора ў Ленінскі райаддзел міліцыі сталіцы і заявілі, што 1 жніўня на вуліцы К. Маркса купілі ў невядомага мужчыны 8 стодоларавых купюр ЗША за 124 тысячы рублёў.

Забаранілі паляванне

Як стала вядома карэспандэнту БЕЛІНФАРМа, 4 жніўня старшыня Дзяржаўнага камітэта па экалогіі і міністр лясной гаспадаркі рэспублікі наклалі вета на абласныя рашэнні аб адкрыцці летне-асенняга сезона, якое планавалася 8 жніўня. Рашэнне прынята ў сувязі са складанай пажарнай абстаноўкай у лясах і на тарфяніках.

Што ж, цяпер паляўнічым-прафесіяналам і тым, для каго «прыгожая справа» стала хобі, прыйдзецца чакаць спецыяльнага распараджэння.

БЕЛІНФАРМ.

Мінск.

«Гэта проста ажыятаж»

БЯРОЗА. У горадзе ўжо амаль два тыдні перабоі з хлебам. Людзі з самага ранку выстройваюцца каля харчовых крам з адным жаданнем: набыць некалькі боханаў духмянага, хоць і па картках.

Але не заўсёды гэта ўдаецца, нават калі забягаць у магазіны на 4—5 разоў на дзень.

Колькі гэта будзе працягвацца — ніхто зараз не ведае.

— Хлеба не сталі менш выпякаць,— кажа начальнік вытворчасці Бярозаўскага хлебакамбіната Алена Буко. — Выпякаем нават больш.

— Чаму ж тады, на ваш погляд, не хапае?

— Не ведаю. Гэта проста нейкі ажыятаж.

У Прэзідыуме Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

6 ЖНІЎНЯ 1992 ГОДА АДБЫЛОСЯ НЕЧАРГОВАЕ ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. РАЗГЛЕДЖАНЫ РАД ПЫТАННЯЎ. ПРЫНЯТА ЗАЯВА ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

ЗАЯВА

ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У сувязі з падпісаннем у Ялце 3 жніўня 1992 года пагаднення паміж Расійскай Федэрацыяй і Украінай аб прынцыпах фарміравання ВМФ Расіі і ВМС Украіны на базе Чарнаморскага флоту былога СССР Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь лічыць неабходным заявіць наступнае:

Зразумела імкненне Расійскай Федэрацыі і Украіны дасягнуць палітычнага ўрэгулявання складаных пытанняў, звязаных з лёсам Чарнаморскага флоту былога СССР у рамках двухбаковага пагаднення. Разам з тым, асобныя палажэнні ўпамянутага пагаднення знаходзяцца ў супярэчнасці з пагадненнямі, заключанымі ў рамках Садружнасці Незалежных Дзяржаў. У прыватнасці, палажэнні артыкула 1, які прадугледжвае падзел Чарнаморскага флоту паміж Расійскай Федэрацыяй і Украінай, і артыкула 3, згодна з якім Чарнаморскі флот выводзіцца з саставу Аб'яднаных Узброеных Сіл СНД і падпарадкоўваецца непасрэдна прэзідэнтам Расійскай Федэрацыі і Украіны, фактычна парушаюць сутнасць пагадненняў паміж дзяржавамі—удзельніцамі СНД па Стратэгічных Сілах ад 30 снежня 1991 года, аб статусе Стратэгічных Сіл ад 14 лютага 1992 года, аб Аб'яднаных Узброеных Сілах на пераходны перыяд ад 20 сакавіка 1992 года, аб праўвых асновах дзейнасці Аб'яднаных Узброеных Сіл СНД ад 20 сакавіка 1992 года і паглыбленні Садружнасці.

Рэспубліка Беларусь як член Садружнасці Незалежных Дзяржаў і дэпазітарый дакументаў, прымаемых у рамках СНД, адзначае, што рашэнні па прынцыповых пытаннях адносяцца да кампетэнцыі паўнамоцных органаў СНД і павінны разглядацца Саветам кіраўнікоў дзяржаў—удзельніц Садружнасці.

Каменціруючы Заяву, Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч сказаў:

«Вывучыўшы рашэнне пытання аб Чарнаморскім флоце ў рамках двухбаковай дамоўленасці паміж Расіяй і Украінай, мы не можам не адзначыць, што такі дакумент павінен адпавядаць усім раней прынятым пагадненням у рамках СНД. Наш аналіз паказвае, што на жаль, поўнай адпаведнасці тут няма. Прэзідыум гэта адзначыў у сваёй Заяве. Спадзяёмся, што гэтыя пытанні будуць урэгуляваны ў бліжэйшы час.

Мы не прэтэндуем на Чарнаморскі флот, але лічым, што неабходна маёмаснае вырашэнне гэтага пытання, паколькі і наша доля, і доля іншых дзяржаў—членаў СНД у стварэнні і аснашчэнні гэтага і іншых флатоў ёсць.

На думку членаў Прэзідыума, да якога я поўнасцю далучаюся, трэба было б папярэдне ўзгадніць гэты крок Расіі і Украіны з тым, хто з'яўляецца паўнапраўным удзельнікам Садружнасці».

Прэс-служба Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь—БЕЛІНФАРМ.

«Якія маральна-этычныя нормы я парушыў?»

Сесія Гродзенскага абласнога Савета вызваліла М. Гіруця з пасады першага намесніка старшыні аблвыканкома

У артыкуле «Каму на Беларусі жыць добра?» («Звязда», 25 ліпеня г. г.) мы пазнаёмілі чытачоў з вывадамі пракуратуры Гродзенскай вобласці аб фактах злоўжывання службовым становішчам, дапушчаных першым намеснікам старшыні аблвыканкома М. Гіруцем. Нагадаем: у арбіту будаўніцтва катэджа для яго сына ў вёсцы Баранавічы Гродзенскага раёна аказаліся ўцягнутымі 9 калгасаў, 5 райаграпрамтэхнік, 8 аб'яднанняў і прадпрыемстваў, 2 кааператывы. Гэты высокапастаўлены чыноўнік садзейнічаў незаконнаму набыццю цешчай кватэры ў абласным цэнтры і добраўпарадкаванню яе дачы ў вёсцы Баля-Сольная за кошт сродкаў калгаса «Ленінскі шлях». Акрамя таго, пракуратурай узбуджана крымінальная справа па выніках праверкі малога прадпрыемства «Інтэркантакт», якое ўзначальвае сын М. Гіруця і якому першы намеснік старшыні аблвыканкома стварыў рэжым найбольшага спрыяння.

І вось сесія абласнога Савета. Пракурор вобласці Л. Цярэшчанка пазнаёміў дэпутатаў з вынікамі праверкі. Потым слова атрымаў М. Гіруць. Памыліўся той, хто спадзяваўся, што Мечыслаў Іванавіч хаця б словам папракне сябе за дапушчаныя злоўжыванні. Нічога падобнага. «Якія маральна-этычныя нормы я парушаў? Якія страты я нанёс дзяржаве? Назавіце хаця б адзін факт злоўжывання службовым становішчам. Мяне спрабуюць зрабіць без віны вінаватым. Мы падышлі да 37-га года, калі беззаконнасць робіць сваю справу...» — вось якім было яго выступленне з трыбуны сесіі.

Што ж, у М. Гіруця даволі арыгінальнае разуменне маральна-этычных норм і захавання дзяржаўных інтарэсаў. Калі да дачы цешчы за кошт дзяржаўных і калгасных сродкаў пракладваюць асфальт або на катэдж сына накіроўваецца звыш палавіны з атрыманых аб'яднаннем «Аграпрамэнерга» (якое абслугоўвае 17 раёнаў вобласці) фондавых радыятараў — гэта не беззаконнасць, не парушэнне маральна-этычных норм і не ігнараванне інтарэсаў грамадства. Ну, а калі за такія дзеянні даводзіцца несці адказнасць — гэта, ці бачыце, беззаконнасць.

І гэта пры тым, што факты дапушчаных злоўжыванняў настолькі відавочныя, што ніхто з дэпутатаў не выступіў на сесіі ў падтрымку М. Гіруця. Праўда, па выніках тайнага галасавання, 44 народныя выбраннікі выказаліся супраць вызвалення Мечыслава Іванавіча з пасады («за» — 115). Напэўна, абараняць яго адкрыта гэтым дэпутатам было ўжо нявыгадна... Такім чынам, М. Гіруць ужо не першы намеснік старшыні аблвыканкома. Аднак было б несправядліва абмяжоўваць стаўшыя набыткам галоснасці факты толькі яго асобай. Як падкрэслівалі на сесіі некаторыя дэпутаты, праблема значна шырэйшая. Яна датычыць, у прыватнасці, рабскай псіхалогіі тых шматлікіх кіраўнікоў, якія, напляваўшы на закон, выслужваліся перад Гіруцем. Не трэба забываць і таго, што ў мясцінах, дзе будаваўся яго сын, нядрэнныя жыллёвыя ўмовы незаконна паляпшалі многія іншыя службовыя асобы. Невыпадкова, гэтыя мясціны ў Гродна ахрысцілі «полем цудаў». І цуды працягваюцца, прычым, мяркуючы па выступленнях на сесіі, не толькі ў абласным цэнтры.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

г. Гродна.

Савет Міністраў: 9.500 за тону—апошняе слова

Бадай, не засуха і не цэны на тэхніку і інш. сталі галоўным матывам сёлетняга жніва. Цэны на збожжа — вось сёння цэнтральная тэма. Што датычыць засухі. Так, становішча дастаткова складанае, аднак засушлівае надвор'е ўсталявалася не ў маі, нават не ў чэрвені, таму катастрафічнага зніжэння ўраджайнасці не назіраецца. У Брэсцкай, Гомельскай і Гродзенскай абласцях з гектара на 4 жніўня збіралі больш за 30, а ў Мінскай і Магілёўскай — 27—28 цэнтнераў з гектара. Не рэкорд, канешне, але панікаваць не варта.

Праблема, думаецца, у іншым — а іменна: на чыім баку праўда. Гаспадарак, дзе адчуваецца настрой не «праляцець» з цаной на збожжа і не адстаць ад «перадавікоў» у гэтай справе— Украіны і Расіі. Ці ўрада, які зноў перагледзеў цэны на збожжа ў бок павышэння (крок, адзіна прымальны ў такіх абставінах), але абяцаў стаяць да апошняга і болей іх не павышаць. Паводле нашых даных, у некаторых месцах смела гавораць аб 15 тысячах рублёў за тону збожжа (відаць, маецца на ўвазе самая распаўсюджаная культура — жыта). Справа даходзіць да ўльтыматумаў. У гэтым чуюцца больш адгалоскі расійска-ўкраінскіх «збожжавых бунтаў», чым разважны сэнс. Так лічаць у Савеце Міністраў, і не без падстаў. Ва ўрад прыходзяць пісьмы з гаспадарак, у якіх аўтары аперыруюць старымі цэнамі. Будзем лічыць гэта тэхнічнай накладкай. А вось аб 15 тысячах рублёў за тону збожжа паразважаць варта. Галоўны спецыяліст Упраўлення па справах сельскай гаспадаркі і харчавання В. У. Лаўрыновіч нам у гэтым дапаможа.

— **Васіль Уладзіміравіч, ледзь не штодзень у навінах з Масквы па ТБ праходзяць рэпартажы: у той ці іншай расійскай вобласці хлебаробы патрабуюць зноў і зноў павышаць цэны на збожжа. У нас усё цішэй, больш камерна, але ёсць сведчанні: чыноўны народ захваляваўся таксама. Давайце паспрабуем разабрацца, у чым прычына...**

— Давайце. Я, па-першае, павінен заўважыць: цэны ўжо новыя, ад старых яны адрозніваюцца значна. Параўнаем: за тону жыта 6 тысяч было, цяпер — 9 тысяч 500 рублёў. Півварны ячмень зараз каштуе 16 тысяч 470 рублёў за тону. Думаю, не варта ўсе культуры пералічваць, новыя цэны апублікаваны ў друку. Нам яны здаюцца разумнымі.

— **Трэба сказаць, што беларускі ўрад не намнога памыліўся: неяк прамільгнула інфармацыя — на біржы цана збожжа вагаецца ў межах 10 тысяч рублёў. Але чым вы пацвердзіце разумнасць нашай цаны?**

— Вы ведаеце, на настрой беларускіх хлебаробаў больш паўплывала суседняя Украіна. Там сапраўды цэны вышэйшыя. «Чым жа мы горшыя?» — так разважалі ў нас. Па сутнасці, нічым. Але пры нашых цэнах рэнтабельнасць вытворчасці збожжавых складае 218 працэнтаў, насення — нават 550. Куды ўжо болей? Ды справа не ў гэтым. Калі зноў узняць цэны, то прападзе стымул займацца жывёлагадоўляй.

— **Калі ласка, растлумачце.**

— Сэнсу ўкладваць збожжа ў жывёлагадоўлю не будзе таму, што сабекошт мяса і малака падскочыць на ненармальную вышыню. Значыць новы і значна больш разбуральны рост цэн? А ці вытрымае яго насельніцтва? Мы павінны аб гэтым думаць. Можна меркаваць, што ўрад на такое не пойдзе — небяспечна. Ды і навошта займацца жывёлагадоўляй, калі можна пражыць продажам збожжа? Дзяржаве — па высокай цане, усім астатнім — па яшчэ больш высокай.

Між тым, жывёлагадоўля ў нас застаецца экспартнай галіной. Я не кажу пра Еўропу, аб гэтым думаць рана, але ў межах СНД мы з'яўляемся экспарцёрамі жывёлагадоўчай прадукцыі. Губляць месца пад сонцам было б найвялікшым глупствам.

Яшчэ адзін момант: за апошнія 10 гадоў утрыманне гумусу ў беларускіх глебах павялічылася да 2 працэнтаў менавіта за кошт развітай жывёлагадоўлі. Цяпер што, назад?

— **Васіль Уладзіміравіч, а што мы ўвогуле можам сёлета мець?**

— Ну, канчатковага прагнозу вам сёння ніхто не дасць. Можа быць так, а можа і гэтак. Праўда, большасць спецыялістаў сыходзяцца на думцы: валавы збор збожжавых будзе меншы, чым летась, прыкладна на 200 тысяч тон. Амаль поўнасцю выгарэлі яравыя на Віцебшчыне. Сённяшняя ўраджайнасць 21,8 цэнтнера з гектара атрымліваецца толькі за кошт расшырэння пасяўных плошчаў пад азімыя. Можна таксама з упэўненасцю гаварыць: 2 мільёны тон збожжа ў дзяржрэсурсы мы не закладзём. Арыенціровачная лічба тут — 1 мільён 600 тысяч тон. Інакш кажучы, дзесьці на 200 тысяч тон менш, чым у мінулым годзе. Падстаў для панікі пакуль што няма, урад шукае выйсця.

— **І знаходзіць?**

— Можна сказаць, што так. Раней надзеі былі ў большай ступені няпэўныя, але цяпер дамовіліся з Казахстанам аб пастаўках збожжа. Зразумела, не за «дзякуй». Мы ў абмен паставім казахстанцам тавары народнага спажывання, дапаможам тэхнікай і людзьмі. Але што зробіш — за ўсё трэба

(Заканчэнне на 3-й стар.).

«Слава працы»—слава футболу

Задума была простая і ясная, як светлы дзень. Рэдакцыя капыльскай раённай газеты «Слава працы» ўстанавіла прыз, разыграць які запрашаліся футбольныя каманды прадпрыемстваў, калгасаў, арганізацый і ўстаноў раёна.

Ну, і што тут незвычайнага, скажа іншы чытач, ці мала было (а зрэдку бываюць і зараз) такіх выпадкаў? Так, чаго-небудзь нечаканага, так бы мовіць, неардынарнага, у гэтым няма. А вось у ходзе розыгрышу прыза «раёнкі» незвычайнае праявілася...

У фінал спаборніцтваў нечакана і больш таго — неспадзявана для многіх выйшла каманда дзяржустаноў райцэнтра з вельмі сімвалічнай назвай —«Факел». Ёй супрацьстаяў «Маналіт» — у прамым і пераносным сэнсе — калектыў завода жалезабетонных вырабаў. «Хіба змогуць інтэлігенты, меркавалі і ў рэдакцыі, і на стадыёне ў час фіналу аматары спорту,— супрацьстаяць яго вялікасці рабочаму класу?! Ды наладзяць яны ім такое Ватэрлоо, што нікому ніколі не снілася...».

Футбольны мяч, як паказалі падзеі, не толькі круглы, а і таямнічы. Устаяўшы супраць «Маналіту», «Факел» у дадатковы час выйграў матч — 3:1. А сакрэт тут просты. Спонсар каманды дзяржустаноў — кааператыў «Прагрэс» апрануў і абуў «Факел» у выдатную спартыўную форму, устанавіў для футбалістаў-аматараў свае прызы і сувеніры. Больш таго, што-нішто «запланаваў» і ў якасці заахвочвання на выпадак выйгрышу кубка газеты...

А мы кажам, што ўсё нам перашкаджае, усё ў нас не як у людзей... Думаць трэба, працаваць, дзейнічаць!

Іван ПРАКАРЫНА,
рэдактар газеты «Слава працы».

РАДЫЁФАКТ

5—6 жніўня на Гомельшчыне знаходзіўся з рабочым візітам выконваючы абавязкі Старшыні Саўміна Беларусі М. Мясніковіч. Ён наведаў гомельскія шклозавод, ЦЭЦ-2, Беларускі металургічны завод і вытворчае аб'яднанне штучнага футра ў Жлобіне, шэраг гаспадарак вобласці. Падчас прайшоўшых сустрэч ішла размова аб умовах жыцця, праблемах і перспектывах гаспадарання, у тым ліку і ў забруджаных рэгіёнах.

***

Цэны для тых, хто збіраецца адпачыць на Чарнаморскім узбярэжжы. Кілаграм варанай каўбасы каштуе 200 рублёў, 250 рублёў — масла сметанковае. Амаль аднолькавыя з нашымі цэны на агародніну і фрукты.

Калі ў вас няма пуцёўкі і вы прыехалі ў Крым «дзікуном», вам прапануюць месца-ложак за 100 рублёў у суткі. Ну, а калі вы спазняецеся на самалёт, каб вярнуцца ў родную Беларусь, да вашых паслуг таксі. За 2 тысячы вас даставяць з ветрыкам да аэрапорта Сімферопаля з Ялты.

Пакуль, што ў цане тут рублі. За 100 на чорным рынку можна набыць 160 украінскіх купонаў.

***

У Мінск 5 жніўня прыбылі эксперты Міністэрства культуры Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Першая сустрэча на беларускай зямлі адбылася з калектывам нашага славутага народнага хору імя Цітовіча. Меладычныя беларускія песні, заліхвацкія танцы зачаравалі гасцей. Як паведаміў у інтэрв'ю карэспандэнту «Радыёфакта» першы сакратар пасольства КНР у Рэспубліцы Беларусь Юя-Сяо-Чжунь, мэта візіту— распрацаваць праект пагаднення паміж урадамі Беларусі і Кітая аб культурным супрацоўніцтве.

***

475 гадоў назад Францыск Скарына выдаў у Вільні малую падарожную кніжку, у якой надрукаваў першы ўсходнеславянскі царкоўна-астралагічны каляндар.

***

Прэстыжны аўтамабіль «Чайка», на якім ездзіў калісьці прэзідэнт Расіі Б. Ельцын, будзе прададзены на аўкцыёне. Цяпер аўтамабіль з'яўляецца ўласнасцю Маскоўскага клуба аматараў старадаўнасці. Гэта тая самая машына, на якой цяперашні прэзідэнт ездзіў, калі быў першым сакратаром абкома КПСС ва Уральскім горадзе Свярдлоўску. Прадстаўнік клуба паведаміў, што ад жадаючых набыць устарэлы, але раскошны лімузін няма адбою.

***

Сапраўднай бядой для некаторых кіраўнікоў гаспадарак Аршанскага раёна стаў мексіканскі тэлесерыял «Багатыя таксама плачуць». Сяляне ў дні яго паказу позна бяруцца за работу і рана яе заканчваюць. Каб спыніць гэтыя прагулы, у некаторых калгасах і саўгасах у час паказу фільма пачалі адключаць электраэнергію. Тым больш, што ў вёсцы гэта зрабіць проста. Але сяляне аказаліся кемлівымі. З дапамогай спецыялістаў аднаго з радыёэлектронных прадпрыемстваў Оршы яны сканструявалі радыёпрыёмнік, які здольны ўлоўліваць гукавую дарожку фільма. А фільм, на шчасце, зроблены так, што па гуку можна вызначыць тое, што адбываецца на экране. Вось ужо сапраўды ўсенародная любоў да Марыяны. Чаго, напрыклад, не скажаш пра розныя сесіі, якія тут таксама трансліраваліся ў рабочы час.

СМАЧНА ЕСЦІ!

Стравы беларускай кухні

ЛОКШЫНЫ

1,5 шклянкі крухмалу, 1 яйка, 3 шклянкі вады, 1,5 л малака, 2 ст. лыжкі цукру, 20 г масла, соль.

У бульбяны крухмал дабавіць ваду, яйка, цукар, соль і, памешваючы, давесці да кансістэнцыі рэдкай смятаны. Спячы тонкія бліны, нарэзаць іх у выглядзе саломкі і злёгку падсушыць, затым пакласці ў кіпень і зварыць да гатоўнасці. Локшыны перакласці ў другую пасудзіну, заліць неразведзеным гарачым малаком, дабавіць масла, цукар і паставіць у духоўку на 10—15 хвілін.

БУЛЬБІШНІКІ

12 бульбін, 0,75 шклянкі мукі (або 0,5 шклянкі бульбянога крухмалу), 1 яйка, 100 г масла, перац, соль.

Бульбу адварыць у лупінах, ачысціць, прапусціць праз мясарубку, дадаць муку і крухмал, растопленае масла, яйка, соль, перац, старанна перамяшаць і падзяліць на невялікія шарыкі па 15—20 г. Бульбішнікі пакласці на змазаную маслам патэльню і запячы ў духоўцы. Затым запраўіць смятанай або падсмажыць на масле ці нарэзаным кавалачкамі сале з цыбуляй на працягу 5 хвілін.

481

КЛЁЦКІ БУЛЬБЯНЫЯ

1,5 шклянкі бульбянога пюрэ, 0,5 шклянкі жытняй мукі (можна замяніць пшанічнай), 50—75 г топленага свіного сала, масла або канаплянага алею, 2 яйкі, 1 чайную лыжку солі, 1 чайную лыжку кмену, 1 цыбуліну.

У падрыхтаванае гарачае бульбяное пюрэ (размятая адвараная бульба) увесці масла разам са злёгку абсмажанай у ім дробна нарэзанай цыбуляй, расцёртыя жаўткі, затым паступова невялікімі порцыямі муку і, нарэшце, злёгку ўзбітыя бялкі. Усю масу пасыпаць кменам, пасаліць і старанна перамяшаць. Клёцкі адварваць, як звычайна, у падсоленай вадзе. Падаваць з топленым салам або маслам і падсмажанай цыбуляй.

Тадэвуш НАВАГРОДСКІ.

Шашлык з бараніны

1 кг бараніны, 200 г сала, 2—3 цыбуліны, 1 чайная лыжка солі, 2 чайныя лыжкі каляндры (насенне кіндзы), 1 чайная лыжка чорнага, а лепш — чырвонага молатага перцу, 4 сталовыя лыжкі вінаграднага воцату.

Мякаць бараніны і курдзючнае сала нарэзаць кавалачкамі масай прыкладна па 15—16 г, пасыпаць соллю, перцам, каляндрай, перасыпаць тонка нашынкаванай цыбуляй, заліць вінаградным воцатам, усё добра перамяшаць, змясціць у эмаліраваную, фарфоравую ці керамічную паліваную пасудзіну, прыціснуць грузам, накрыць марляй і паставіць у халаднаватае месца на 4—24 гадзіны.

Мяса нанізаць на шпажкі па 6 кавалачкаў, на канцы — сала. Смажыць мяса над вуголлем спачатку з аднаго боку, потым — з другога, да ўтварэння румянай скарынкі. Каб яно смажылася раўнамерна, час ад часу трэба павялічваць жар, але пры гэтым сачыць за тым, каб мяса не падгарэла. Калі ад кропель тлушчу, што сцякае, з'яўляецца полымя, яго трэба адразу ж тушыць, пырснуўшы вадой.

Пірог з ружамі

Для цеста: 1 кг мукі, 50 г дражджэй, 2 шклянкі малака, 150 г цукру, 70 г маргарыну, 1 чайная лыжка солі, 1 яйка.

Для начынкі: 350—400 г густога яблычнага джэму.

Для аздобы: густое цеста з мукі, вады і дражджэй адвольнай рэцэптуры.

Замясіць даволі тугое цеста з мукі і паставіць яго ў цёплае месца для закісання. Праз 1,5—2 гадзіны, калі цеста падымецца, абмяць яго. Даць цесту зноў падняцца і зноў абмяць. Раскатаць цеста ў выглядзе авальнай ляпёшкі таўшчынёй 1 см і перанесці на змазаную тлушчам бляху. На ляпёшку пакласці роўным слоем начынку. Раскатаць другую ляпёшку і закрыць ёю пірог, зашчыпаўшы краі. З аднолькавых кавалкаў цеста раскатаць два доўгія тонкія жгуты дыяметрам прыкладна 1 см і перапляссці іх «вяровачкай». Уздоўж змазанага жаўтком борціка пірага пакласці «вяровачку», шчыльна прыціснуўшы яе да пірага. Паверхню змазаць жаўтком. Прыгатаваць з мукі, вады і дражджэй цёртае цеста. Для гэтага на стол насыпаць тонкім слоем муку і ўціраць яе ў камячок цеста, пакуль яно не стане вельмі пругкім.

Для аздобы пірага раскатаць цеста слоем 0,1—0,2 см і выразаць загатоўкі, якія па форме нагадваюць раскрыты парашут. Процілеглыя канцы загатовак шчыльна злучыць і ўставіць адзін у адзін так, каб кожны наступны амаль перакрываў папярэдні, як бы «абдымаючы» яго і ўтвараючы бутон, ружу.

Для бутона дастаткова 3 лісточкаў, для ружы — 5—6. Паверхню змазаць жаўтком. Выпякаць пірог пры тэмпературы 240—250 градусаў.

Заўважым, што на выраб гэтага пірага затрачваецца прыкладна 8 гадзін.

482

Суфле з гарбуза

1 кг гарбуза, 180 г манных круп, 120 г мукі, 9 яек, 60 г сыру, 60 г разынак, 120—150 г сметанковага масла, 1/2 л малака, 20 г цукру, соль.

Гарбуз ачысціць ад скуркі і насення, нарэзаць кавалачкамі, пакласці ў каструлю, заліць малаком і давесці да гатоўнасці, затым усыпаць манных круп і, памешваючы, варыць 10—15 хвілін. Гатовую кашу працерці праз сіта.

У каструлю распусціць масла, прагрэць у ім муку (не падсмажваючы), развесці малаком. Атрыманы соус праварыць 3—5 хвілін, злучыць з працёртым гарбузом, дабавіць жаўткі, соль, цукар, усё старанна перамяшаць.

Асобна ўзбіць бялкі і ўвесці іх у астыўшую масу, асцярожна перамешваючы зверху ўніз. Атрыманую масу пакласці ў змазаную маслам і пасыпаны мукой ці сухарамі посуд, пасыпаць цёртым сырам, папырскаць растопленым маслам і запякаць у гарачай духоўцы да ўтварэння румянай скарыначкі.

483

КАРЫСНЫЯ ДРОБЯЗІ

Антыстатык супраць пылу

Той, хто займаецца фотасправай, добра ведае, як надакучвае пыл, які асядае на фотаплёнцы. Здаецца, і павісіць плёнка суткі — другія, а слой пылу ўжо заўважаецца нават няўзброеным вокам, асабліва ў сухое надвор'е.

А пад фотапавелічальнікам пыл здольны сапсаваць многія добрыя кадры.

Праціранне плёнкі тканінай яшчэ больш электрызуе яе, пасля чаго плёнка яшчэ мацней прыцягвае пыл.

Дык як жа змагацца з гэтым надакучлівым пылам?

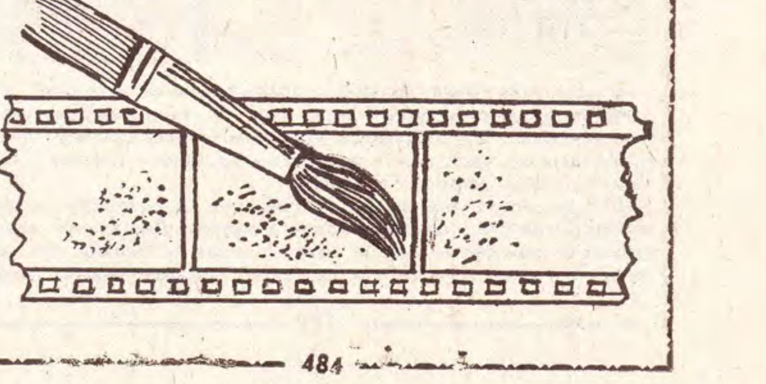
У якасці антыэлектрызатара можна з поспехам прымяняць тыя самыя прэпараты, якія ў час мыцця сінтэтычных тканін здымаюць з іх статычны зарад электрычнасці.

Апрацаваная такім прэпаратам плёнка поўнасцю страчвае ўласцівасць электрызавацца і лёгка аддае асеўшыя пылінкі. Акрамя таго, пасля высыхання на паверхні плёнкі не застаецца слядоў ад высахшых кропель.

Для апрацоўкі плёнкі трэба развесці чайную лыжку прэпарата-антыстатыка ў адным літры вады.

Адфіксаваную і прамытую (але не высушаную) плёнку змяшчаюць у гэтым растворы мінут на дзесяць. Не спаласкваючы, плёнку сушаць звычайным спосабам.

Пэндзлік або аксамітку для зняцця пылу можна таксама апрацаваць у такім жа растворы.

484

ПАДПІСАНЫ ПАГАДНЕННІ

20 ліпеня 1992 г. у Маскве быў падпісаны шэраг дакументаў (пратаколы і пагадненні) па пытаннях далейшага ўдасканалення эканамічных узаемаадносін паміж Расійскай Федэрацыяй і Рэспублікай Беларусь у 1992 годзе.

Пратаколам разгляду пытанняў узаемных паставак рэсурсаў па паліўна-энергетычнаму комплексу вызначаны дадатковыя канкрэтныя меры па ўстойліваму забеспячэнню ў III—IV кварталах г. г. прамысловых прадпрыемстваў Рэспублікі Беларусь паліўна-энергетычнымі рэсурсамі, у тым ліку па 5,5 млн. тон нафты.

Акрамя гэтага, намечана ажыццяўляць сумесныя і скаардынаваныя дзеянні па бесперабойнаму і ўстойліваму забеспячэнню прыродным газам, нафтай, нафтапрадуктамі спажыўцоў Расіі, Рэспублікі Беларусь і трэціх краін шляхам транзіту прыроднага газу, нафты і нафтапрадуктаў па тэрыторыі Рэспублікі Беларусь на аснове эфектыўнага і комплекснага выкарыстання вытворчага патэнцыялу наяўных сістэм магістральных газаправодаў, нафтаправодаў, нафтапрадуктаправодаў.

Адначасова прынята рашэнне разгледзець прапановы Рэспублікі Беларусь і адміністрацыі Цюменскай вобласці аб стварэнні ў 1992—1993 гадах сумесных акцыянерных і іншых прадпрыемстваў па разведцы, здабычы, транспарціроўцы і перапрацоўцы нафты і развіцці іншых відаў дзейнасці, а таксама дасягнута дамоўленасць па падтрыманню прапановы ЦДУЕЭС аб праектаванні, будаўніцтве лініі электраперадачы пастаяннага току Расія — Беларусь — Германія прапускной здольнасцю 4—5 млн. кВт.

Таксама прынята рашэнне аб першачарговым матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні прадпрыемстваў паліўна-энергетычнага комплексу, аб будаўніцтве Рэспублікай Беларусь у Цюменскай вобласці жылля, аб'ектаў сацыяльнага і культурнага прызначэння, аўтамабільных дарог і аб'ектаў сувязі, сумеснага Куль-Яганскага леспрамгаса.

Усе гэтыя і іншыя меры дазволяць больш надзейна забяспечваць прамысловыя і іншыя прадпрыемствы, аб'яднанні і арганізацыі Рэспублікі Беларусь паліўна-энергетычнымі і іншымі матэрыяльна-тэхнічнымі рэсурсамі.

Міжурадавым пагадненнем аб узаемадзеянні пры эксплуатацыі магістральных нафтапрадуктаправодаў вызначаны парадак і канкрэтныя меры па іх эксплуатацыі, прававая і судовая абарона гаспадарніцкіх суб'ектаў нафтапрадуктаправоднага транспарту і сувязі Расійскай Федэрацыі, што знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, а таксама вызначаны ўзаемныя дзеянні па ліквідацыі ўзнікаючых аварый і г. д.

Міжурадавымі пагадненнямі паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй аб асноўных прынцыпах і ўмовах узаемаадносін у галіне транспарціроўкі нафты і прыроднага газу цераз тэрыторыю Рэспублікі Беларусь і пастаўках яго спажыўцам Беларусі прызнана, што магістральныя трубаправоды Бакоў узаемна глыбока інтэграваны і з'яўляюцца базай развіцця многіх галін Бакоў, з мэтай эфектыўнага выкарыстання існуючай сістэмы транспарту, захоўвання і перапрацоўкі нафты, газу, а таксама фарміравання сумеснага нафтавага і газавага рынку, вызначаны меры па захаванню дзеянняў на сваіх тэрыторыях правілаў, палажэнняў, інструкцый, стандартаў, тэхнічных умоў і іншых нарматыўных актаў, што рэгламентуюць работу трубаправоднага транспарту, а таксама па захаванню сфарміраваных навукова-тэхнічных сувязей у даследаванні і распрацоўцы праблем трубаправоднага транспарту, падрыхтоўцы навуковых і інжынерна-тэхнічных кадраў.

Урады Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі ўпаўнаважылі Дзяржаўны газавы канцэрн «Газпром» і Дзяржаўнае прадпрыемства «Захадтрансгаз» ажыццяўляць сумесныя і скаардынаваныя дзеянні, накіраваныя на забеспячэнне бесперабойнага і ўстойлівага забеспячэння прыродным газам спажыўцоў Бакоў і трэціх краін шляхам транзіту газу па тэрыторыі Рэспублікі Беларусь на аснове эфектыўнага і комплекснага выкарыстання вытворчага патэнцыялу сфарміраванай сістэмы магістральных трубаправодаў. Аб'ёмы паставак прыроднага газу будуць вызначацца Бакамі пры падпісанні штогадовых міжурадавых пагадненняў.

Указаным пагадненнем абумоўлена, што кожны з Бакоў мае права прад'яўляць да другога Боку рэгрэсныя патрабаванні кампенсацыі страт, калі ён быў вымушаны правамоцным рашэннем кампенсаваць страты, якія нясе поўнасцю ці часткова другі Бок.

Міжурадавым пагадненнем аб стварэнні міждзяржаўных гаспадарчых структур прынята рашэнне аб утварэнні міждзяржаўных гаспадарчых структур розных арганізацыйна-прамых форм і, у першую чаргу, акцыянерных кампаній, пабудаваных на прамой тэхналагічнай звязанасці безадносна тэрыторый і галін прамысловасці, як асновы рацыяналізацыі гаспадарчых сувязей і стабілізацыі работы буйнамаштабнай вытворчасці, і ў сувязі з гэтым даручана адпаведным органам у 3-месячны тэрмін заключыць спецыяльныя пагадненні аб стварэнні канкрэтных міждзяржаўных гаспадарчых структур.

Міжурадавым пагадненнем прыняты Умовы паставак тавараў паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.

Гэтыя Умовы рэгулююць парадак заключэння і выканання прадпрыемствамі і арганізацыямі дагавораў на пастаўку тавараў па міжурадавых пагадненнях аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй.

Анатоль МАРДАШОЎ,
начальнік упраўлення прамысловасці, міждзяржаўных сувязей і матэрыяльных рэсурсаў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Гэтыя спрытныя коннікі — Ігар МЯГКОЎ і Юрый МІКУЛА — служаць у коннай міліцыі, што створана на Гродзеншчыне. І новыя атрыбуты службы — скрэбла ды шчотка — таксама дапамагаюць ім. Бо калі конь дагледжаны, то і на патруляванні ён заўсёды дапаможа, выручыць свайго гаспадара.

Фота Юрыя БОНДАРАВА.

ПАГАДНЕННЕ

МІЖ УРАДАМ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ І УРАДАМ РАСІЙСКАЙ ФЕДЭРАЦЫІ АБ УМОВАХ ПАСТАВАК ТАВАРАЎ ПАМІЖ ПРАДПРЫЕМСТВАМІ І АРГАНІЗАЦЫЯМІ

Урад Рэспублікі Беларусь і Урад Расійскай Федэрацыі, надалей Бакі,

з мэтай рэалізацыі ўзаемных абавязацельстваў па пастаўках тавараў у адпаведнасці з міжурадавымі пагадненнямі аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве ў межах агульнай эканамічнай прасторы пагадзіліся аб наступным:

Артыкул 1

Бакі прымаюць Умовы паставак тавараў паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі Бакоў, як яны вызначаны ў дадатку да гэтага Пагаднення.

Артыкул 2

Бакі ўводзяць у дзеянне зазначаныя ў артыкуле 1 Умовы з дня падпісання гэтага Пагаднення.

Гэтае Пагадненне набывае сілу з дня яго падпісання і будзе дзейнічаць да сканчэння тэрміну ў 6 месяцаў з моманту, калі адзін з Бакоў пісьмова паведаміць другому Боку пра свой намер спыніць дзеянне Пагаднення.

Артыкул 3

Гэтае Пагадненне адкрытае для падпісання іншымі дзяржавамі — удзельніцамі Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Адбылося ў Маскве 20 ліпеня 1992 года ў двух экземплярах, кожны на беларускай і рускай мовах, прычым абодва тэксты маюць аднолькавую сілу.

За Рэспубліку Беларусь **В. КЕБІЧ.**

За Расійскую Федэрацыю **Я. ГАЙДАР.**

ДАДАТАК

УМОВЫ ПАСТАВАК ТАВАРАЎ

ПАМІЖ ПРАДПРЫЕМСТВАМІ І АРГАНІЗАЦЫЯМІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ І РАСІЙСКАЙ ФЕДЭРАЦЫІ

Гэтыя Умовы рэгулююць парадак заключэння і выканання прадпрыемствамі і арганізацыямі дагавораў на пастаўку тавараў па міжурадавых пагадненнях аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве між Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй.

I. Агульныя палажэнні

1. Дагаворы на пастаўку тавараў паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі абедзвюх дзяржаў заключаюцца з улікам парадку і тэрмінаў, вызначаных Пагадненнем аб агульных умовах паставак тавараў паміж арганізацыямі дзяржаў—удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў ад 20 сакавіка 1992 г. у г. Кіеве.

2. Спрэчкі паміж прадпрыемствамі і арганізацыямі, калі ўзнікаюць падчас заключэння і выканання дагавораў на пастаўку тавараў па міжурадавых пагадненнях, вырашаюцца арбітражнымі органамі абедзвюх дзяржаў у адпаведнасці з Пагадненнем аб парадку вырашэння спрэчак, звязаных з ажыццяўленнем гаспадарчай дзейнасці, падпісаным 20 сакавіка 1992 г. у г. Кіеве.

II. Якасць, колькасць і наменклатура пастаўляемай прадукцыі, парадак і тэрміны пастаўкі, прыёмкі тавараў і ўзаемаразлікаў

1. Тавар, што пастаўляецца, павінен адпавядаць па якасці стандартам, тэхнічным умовам, узорам (эталонам) і іншым патрабаванням, выкладзеным у дагаворах ці дакументах.

Нумары і індэксы стандартаў, тэхнічных умоў і іншай дакументацыі зазначаюцца ў дагаворы.

У дагаворы можа быць вызначана, якім дакументам вытворца (пастаўшчык) павінен пацвердзіць якасць тавару, што пастаўляецца, і парадак адпраўлення спажыўцу гэтага дакумента.

Гарантыйны тэрмін на тавар вызначаецца ў стандартах і тэхнічных умовах.

Калі ў стандартах альбо тэхнічных умовах гарантыйныя тэрміны не вызначаны, яны могуць быць вызначаны ў дагаворы.

2. Вытворца (пастаўшчык) абавязаны за свой кошт ліквідаваць дэфекты, што выявіліся ў тавары на працягу гарантыйнага тэрміну, альбо замяніць тавар, калі не пераканае, што дэфекты ўзніклі ў выніку парушэння атрымальнікам правілаў эксплуатацыі ці захавання тавару.

Ліквідаванне дэфектаў ці замена тавараў робіцца ў тэрміны, прадугледжаныя ў дагаворы.

3. Калі якасць тавару, што пастаўляецца, не будзе адпавядаць стандартам, тэхнічным умовам, узорам (эталонам) альбо ўмовам дагавору, пакупнік (атрымальнік) мае права адмовіцца ад аплаты тавару, узяўшы адказнасць за яго захаванне, а калі тавар аплачаны, патрабаваць у вызначаным парадку, каб вярнулі заплачаныя сумы ці замянілі тавар на дабраякасны.

Калі вытворца (пастаўшчык) на працягу 10 дзён, а па тавару, які хутка псуецца, на працягу 24 гадзін з дня атрымання паведамлення аб прыняцці тавару на адказнае захоўванне не распарадзіцца таварам, атрымальнік мае права рэалізаваць гэты тавар на месцы альбо вярнуць вытворцу (пастаўшчыку). Пры гэтым тавар, які хутка псуецца, вяртаць нельга.

4. Тавар павінен пастаўляцца камплектна, у адпаведнасці з патрабаваннямі стандартаў, тэхнічных умоў ці дагавораў.

Пры пастаўцы некамплектнага тавару вытворца (пастаўшчык) павінен у 20-дзённы тэрмін з моманту патрабавання пакупніка даўкамплектаваць ці замяніць яго камплектным таварам.

5. Пры пастаўцы немаркіраванага альбо неналежна маркіраванага тавару пакупнік (спажывец) мае права за кошт вытворцы (пастаўшчыка) перамаркіраваць тавар, а ў выпадках, прадугледжаных у дагаворы, адмовіцца прымаць і аплачваць гэты тавар.

6. Колькасць, асартымент, тэрміны, парадак пастаўкі тавараў вызначаюцца Бакамі ў дагаворы.

Колькасць тавару вызначаецца ў дагаворы з улікам аб'ёмаў паставак, прадугледжаных міжурадавымі пагадненнямі і дадзеных да ведама пастаўшчыкоў і пакупнікоў ва ўстаноўленым парадку.

7. Парадак і тэрміны прыёмкі тавараў па колькасці і якасці вызначаюцца Бакамі ў дагаворы.

Пакупнік мае права цалкам альбо часткова адмовіцца атрымліваць зазначаныя тавары і заключаць дагаворы на іх пастаўку, паведаміўшы пра гэта таму органу, які вызначыў аб'ёмы ва ўстаноўленым парадку.

8. Пры заключэнні і выкананні дагавора паставак прымяняюцца свабодныя (дагаворныя) цэны, а таксама рэгулюемыя дзяржаўныя цэны, калі іх прымяненне ў разліках са спажыўцамі прадугледжваецца адпаведнымі нарматыўнымі актамі Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі.

Калі ж рэгулюемая цана на працягу дзеяння дагавора змянілася, тавар аплачваецца па цане, якая дзейнічае на момант адгрузкі (здачы).

III. Маёмасная адказнасць

1. Прадпрыемствы і арганізацыі дамаўляючыхся дзяржаў, незалежна ад формы ўласнасці і характару дзейнасці, калі парушылі ўмовы пастаўкі тавараў у адпаведнасці з заключанымі дагаворамі (кантрактамі) і парадак разлікаў, нясуць маёмасную адказнасць, прадугледжаную гэтымі Умовамі, а таксама пакрываюць прынесеную другому Боку страту.

У дагаворы (кантракце) могуць быць прадугледжаны іншыя меры маёмаснай адказнасці Бакоў за парушэнне ўмоў дагавору (кантракту).

2. За неабгрунтаванае адмаўленне заключаць дагавор на пастаўку тавараў згодна з устаноўленымі квотамі і актамі, што вызначаюць аб'ёмы, пастаўшчык плаціць пакупніку штраф у памеры кошту тавару, на пастаўку якога павінен быць заключаны дагавор.

3. За парушэнне тэрміну пастаўкі ці недапастаўку тавару пастаўшчык плаціць пакупніку няўстойку ў памеры 50 працэнтаў кошту недапастаўленага ў тэрмін тавару па асобных найменнях наменклатуры. Няўстойка спаганяецца з узрастаючай платай, калі іншае не прадугледжана ў дагаворы.

У дагаворы са згоды абодвух Бакоў можа быць вызначаны памер няўстойкі.

4. Калі адпраўлены тавар не адпавядае па якасці стандартам, тэхнічным умовам ці іншым патрабаванням, выкладзеным у дакументах, узорам (эталонам) ці ўмовам дагавора, а таксама калі адпраўлены некамплектны тавар, вытворца (пастаўшчык) плаціць пакупніку (атрымальніку) штраф у памеры 20 працэнтаў кошту тавару неналежнай якасці альбо некамплектнага.

5. За ўхіленне ад аплаты прадукцыі пакупнік (плацельшчык) плаціць пастаўшчыку штраф у памеры 20 працэнтаў ад сумы, якую ўхіліўся заплаціць, а таксама пеню ў памеры не менш чым 0,2 працэнта за кожны дзень пратэрміноўкі.

6. За карыстанне беспадстаўна атрыманымі пастаўшчыком ці пакупніком грашыма пры разліковых аперацыях вінаваты Бок плаціць другому Боку за ўвесь час карыстання 20 працэнтаў гадавых.

Па прэтэнзіях іісках у сувязі з платай няўстойкі (штрафу, пені) працэнты не налічваюцца.

7. За пастаўку насуперак патрабаванням стандартаў, тэхнічных умоў, дагавора, без тары ці ўпакоўкі альбо ў неналежнай тары ці ўпакоўцы, а таксама за пастаўку тавару без сродкаў пакетавання, калі паводле дагавору пастаўшчык павінен адгружаць тавар у сродках пакетавання, пастаўшчык (вытворца) плаціць пакупніку (атрымальніку) штраф у памеры 2 працэнтаў кошту такога тавару.

8. За пратэрміноўку вяртання (здачы) тары, упакоўкі, сродкаў пакетавання, спецыяльных кантэйнераў звыш часу, прадугледжанага у дагаворы альбо абавязковым для бакоў нарматыўным акце, пакупнік (атрымальнік) плаціць пастаўшчыку (вытворцу) штраф у памеры 300 працэнтаў кошту невернутай тары, упакоўкі, сродкаў пакетавання і спецыяльных кантэйнераў.

Плата штрафу за пратэрміноўку вяртання (здачы) тары, упакоўкі, сродкаў пакетавання і спецыяльных кантэйнераў не вызваляе атрымальніка тавару ад абавязку іх вяртання (здачы).

Тара, упакоўка, сродкі пакетавання ці спецкантэйнеры лічацца страчанымі, калі яны не вернуты на працягу трох месяцаў з моманту, калі наступіў тэрмін вяртання.

9. Санкцыі, прадугледжаныя гэтымі Умовамі, вылічаюцца зыходзячы з цэн, па якіх робяцца разлікі за адпраўлены тавар, калі іншае не вызначана дагаворамі.

ДУМКА ЧЫТАЧА

Чаму дарослых не паважаюць дзеці?

Пра асаблівасць нашага складанага жыцця, а тым больш пра бескультур'е цяпер размоў шмат. Усе абураюцца, злуюцца, бядуюць, але адна толькі гаворка справе не дапаможа.

Скажам, у апошні час мы ўсё часцей з цяжкай душой разважаем: чаму нас, старэйшых па ўзросту, так мала паважаюць? Прыкладаў такіх шмат. Мы неяк прывыклі, напрыклад, да таго, што ў транспарце састарэламу ніхто не ўступіць месца, што пры выхадзе, ды і на дарозе могуць збіць яго з ног. Адносіны да пажылых — важны паказчык выхавання. Хацелася б адзначыць і «новы» від непавагі: падлеткі без ценю сарамлівасці пры старэйшых і да таго ж незнаёмых людзях узнімаюць гвалт, ні на што не зважаюць, як быццам побач нікога і няма.

Я прывёў гэты звычайны факт, каб падкрэсліць: асаблівасць выхавання, яго майстэрства ў тым і заключаецца, што ўсё галоўнае ў ім пачынаецца з невялікага, штодзённага. А яшчэ — што выхаванне пачынаецца з азоў. Калі разабрацца, то дзеці ні ў чым не вінаваты. Яны вельмі дакладна капіруюць дарослых, асабліва выхавальнікаў, у прыватнасці, настаўнікаў. Нельга навучыць больш і лепш, чым умееш сам. Скажам, уменню паводзіць сябе на людзях, што з'яўляецца асновай і пачаткам элементарнага этыкету.

Народная мудрасць сведчыць: калі не навучышся паважаць старэйшых, самога ніколі паважаць не будуць. Гэтыя лаканічныя словы нагадваюць нам, дарослым, што трэба больш увагі ўдзяляць дзецям, пастаянна іх выхоўваць.

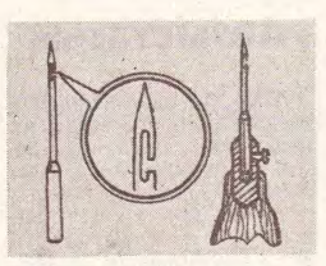
Робім мы гэта? На жаль, далёка не ўсюды і не заўсёды.

Х. СКАВЫШ.

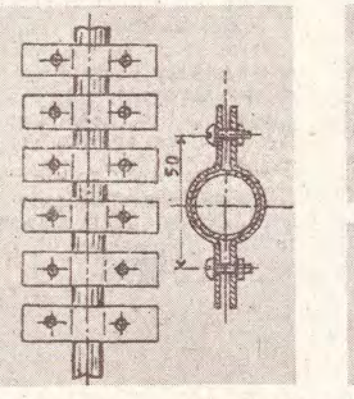
г. Мінск.

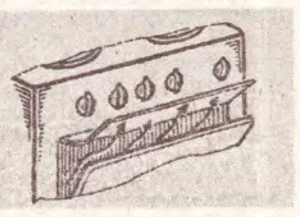
ХАТНЯМУ МАЙСТРУ

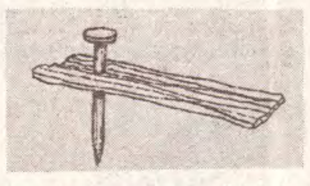
Маленькія хітрасці

✦ **Шыццё тоўстай тканіны, скуры, лямцу** можна значна спрасціць і аблегчыць з дапамогай кручка, зробленага з тоўстай швейнай машыннай іголкі, якую трэба прытупіць, згладзіўшы вострыя канцы і прасвідраваўшы вушка. Ручка-трымальнік, выробленая для такога кручка, яшчэ больш аблегчыць карыстанне ім.

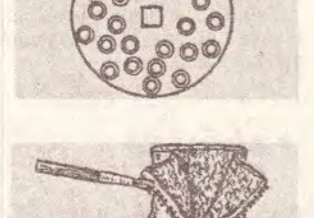
✦ Невялікая тонкая шчэпка з прасвідраванай адтулінай для дзюбеля дапаможа хутка і лёгка ўвагнаць гэты дзюбель у бетонную сцяну. Яго забіваюць, прытрымліваючы шчэпку левай рукой да таго часу, калі прыйдзецца раскалоць шчэпку і канчаткова забіць дзюбель у сцяну.

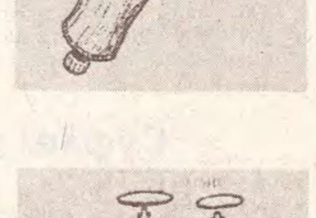
✦ У кватэры стане значна цяплей, калі да ацяпляльных труб дабавіць хамуты з цеплаправоднага металу. Для гэтага трэба зачысціць наждаком участкі труб, а затым устанавіць тут хамуты; але спачатку трэба іх прыцерці, паварочваючы вакол трубы, і толькі потым канчаткова замацаваць. Сотня такіх хамутоў здольная замяніць адзін плоскі радыятар.

✦ Цяпер, калі многія сушаць у духоўцы сухары і пры гэтым прыадчыняюць яе дзверцы, зусім магчымы **перагрэў ручак газавых кранаў.** Каб яго пазбегнуць, рэкамендуем адводзіць гарачае паветра з дапамогай экрана з кансервавай бляхі.

✦ **Салідол, аўтол, тэхнічны вазелін і іншую змазку** зручна захоўваць у парожным свінцовым цюбіку з-пад зубной (лепш імпартнай) пасты. Змазку закладваюць у цюбік з шырокага боку, які пасля запаўнення заціскаюць пласкагубцамі.

✦ Прадукцыйнасць мясарубкі значна павялічыцца, калі ў конусных адтулінах рашоткі з дапамогай свярдзёлка яшчэ больш павялічыць конус (прыкладна пад вуглом 60°).

✦ Засцежка «маланка», якая аслабла, адновіць свае магчымасці, калі моцна змазаць яе тасьму з адваротнага боку канторскім сілікатным клеем, затым прасушыць на працягу чвэрці гадзіны і працерці вільготнай анучкай.

✦ Жалезныя кружкі некалькі большага памеру, чым канфоркі электрапліты, папярэдзяць з'яўленне пры выліванні кіпеню трэшчыны на канфорках. Хоць электрычнасці для гатавання пры наяўнасці кружкоў спатрэбіцца больш, чым раней, гэты расход будзе цалкам кампенсаваны захаванасцю канфорак, замена якіх сёння практычна не ажыццяўляемая.

Непрыемныя пахі. Як іх пазбегнуць?

У КУХНІ:

✦ **Капнуць на патэльню крышку воцату** і трымаць на агні, пакуль ён не выпарыцца.

✦ **Спаліць сухія лімонныя** ці апельсінавыя скуркі.

✦ **Прамыць (раз на тыдзень)** сцёкавую трубу кухоннай ракавіны растворам кальцыніраванай соды (2 сталовыя лыжкі на 1 літр кіпеню).

✦ Пакласці на гарачую пліту **кавалак цукру** (знікае пах рыбы).

У ПАКОІ:

✦ **Намачыць халоднай вадой 2—3 махровыя ручнікі** і пакласці ў розных месцах (убіраюць пах тытуню).

✦ Некалькі кропель **духоў ці адэкалону** капнуць на незапаленую электралямпачку, потым уключыць яе на нейкі час.

✦ Палажыць у невялікі герметычны слоік **слой пялёсткаў ружы, лілеі ці іншых кветак** і пасыпаць дробнай соллю, потым зноў слой пялёсткаў і зноў соль — і так да верху. Наліць у слоік 3—4 лыжачкі спірту або гарэлкі. Калі адкрыць слоік на некалькі хвілін, у пакоі будзе прыемны пах.

У ХАЛАДЗІЛЬНІКУ:

✦ **Нарэзаць чорны хлеб,** раскласці кавалкі на паліцы і патрымаць у закрытым халадзільніку некалькі гадзін.

У БУФЕЦЕ:

✦ **Палажыць стрылёчкі цыбулі** ці драўніннага вугалю.

У ТЭРМАСЕ:

✦ **Палажыць у яго 2 сталовыя лыжкі рысу,** заліць цёплай вадой, закрыць, потым прамыць гарачай вадой. Абпрапаласкаць тэрмас вадой з воцатам (1 чайная лыжка на 1 шклянку вады).

У ШАФЕ:

✦ **Палажыць туды трохі сухой гарчыцы.**

У ЧАЙНІКУ ДЛЯ ЗАВАРКІ:

✦ **Палажыць на дно кавалак цукру.**

У БОЧЦЫ З АГУРКАМІ:

✦ Палажыць трохі нашынкаваных **сырых цукровых буракоў** (на 2—3 дні).

Надпіс на слоіку

Фотааматары часцей за ўсё захоўваюць праявіцель, фіксаж іншыя хімпрэпараты ў закаркаваных бутэльках ці слоіках. І каб выпадкова нічога не пераблытаць, наклейваюць на іх папяровыя этыкеткі. Гэтак жа робяць часцяком хатнія гаспадыні, каб нейкім чынам абазначыць варэнне або саленне і г. д. Але праходзіць нейкі час, папяровыя этыкеткі адклейваюцца ад шкла, засмучаючы і нервуючы аматара парадку ў сваёй гаспадарцы.

Між іншым, ёсць нямала спосабаў больш надзейна маркіраваць шкляны посуд.

Напрыклад, можна пазначыць яго палоскамі звычайнага медыцынскага лейкапластыру.

Надпісы на палосцы лейкапластыру можна рабіць звычайным або каляровым алоўкам.

Можна, вядома, зрабіць кардонныя, бляшаныя або іншыя бірачкі з надпісамі і прывязаць іх да рыльца бутэлькі ці слоіка або прымацаваць гумавым колцам. Але гэта даволі нязручна — бірка хістаецца, перашкаджае, калі выліваеш з посуду змесціва або наліваеш што-небудзь у яго.

Яшчэ адзін спосаб. Але трэба адразу папярэдзіць, што трэба выкарыстоўваць яго вельмі асцярожна і робіць ён надпіс практычна вечным. І таму потым бутэльку або слоік не здасі ў прыёмны пункт шклатары. Робіцца ён звычайным канторскім клеем з дапамогай тонкага пэндзаліка або драўлянай палачкі, або запалкі без галоўкі. Потым гэты надпіс трэба падагрэць над спіртоўкай, электраплiткай або газавай плітой з маленькім полымем — марудна і не раптам — пакуль клей не ўспучыцца. Калі шкло астыне, тампонам з марлі або нейкай іншай матэрыі трэба працерці паверхню шкла — і надпіс гатовы!

Такі надпіс не разбураецца ні пад уздзеяннем вады, ні нават пад уздзеяннем кіслотных і шчолакавых раствораў. Але ўсё ж, перш чым рабіць яго на патрэбнай бутэльцы або слоіку, папрактыкуйцеся спачатку на непатрэбным вам посудзе, каб вызначыць для сябе аптымальны рэжым падагрэву.

ВОЗГАЛАС

ПА-РАНЕЙШАМУ—ГАРЫЦЬ!

Неба злітавалася над Гродзеншчынай і Брэстчынай, дзе апошнімі днямі прайшлі неблагія дажджы, і ў выніку крыху стабілізавалася сітуацыя з ляснымі пажарамі. А ў цэлым па-ранейшаму—гарыць. У Мінлясгасе рэспублікі паведамілі: у панядзелак—сераду зафіксаваны 184 новыя лясныя пажары на плошчы каля 350 гектараў (нагадаем: да гэтага за сёлетні год узнікла 4.600 пажараў, якія ахапілі 4.550 лясных гектараў).

І па-ранейшаму асноўная прычына лясных пажараў — у неахайнасці людзей, грэбаванні імі правіламі і забаронамі. У прыватнасці, многія не зважаюць на вядомую часовую забарону аб наведванні лесу. Пры гэтым калі за «гульню з запалкамі» чалавека можна прыцягнуць да адміністрацыйнай адказнасці, то проста за наведанне лесу—не, у адпаведным кодэксе адсутнічае падобнае парушэнне. Адным словам, аблвыканкомаўскія забароны адносна наведвання лесу не маюць прававога напаўнення і пэўным чынам «павіслі ў паветры». Тым не менш удзельнікамі рэйдаў, сярод якіх работнікі міліцыі, лясной аховы, аштрафавана больш як 6 тысяч яўных парушальнікаў.

Варта нагадаць: забароны аблвыканкомаў аб наведванні лесу, у тым ліку і паляўнічымі (адпаведнае рашэнне прыняў ужо Мінлясгас), будуць дзейнічаць «да асобнага распараджэння». А прасцей кажучы, да таго часу, пакуль не пральюцца добрыя дажджы.

Здаецца, сітуацыя з ляснымі пажарамі нарэшце ўсур'ёз зацікавіла многія ведамствы. Гэтаму сапраўднаму бедству, якое звалілася на нашу рэспубліку, сталі ўдзяляць пільную ўвагу ў надзвычайнай камісіі пры Саўміне, на пачатку цяперашняга тыдня створана аператыўная група па тушэнню лясных пажараў пры штабе грамадзянскай абароны рэспублікі. Адпаведна лясная ахова стала лепш узаемадзейнічаць з авіяцыяй і ваеннымі. У выніку многія пажары лакалізаваны. Праўда, напрошваецца пытанне: чаму было не наладзіць падобнае ўзаемадзеянне з самага пачатку, тым больш, што ў нашым тэхнічным арсенале (наконт чаго «Звязда» пісала ўжо) асноўны сродак—дождж.

Добра, што мабілізаваліся ўрэшце. Дрэнна, што гэта мабілізацыя адбылася на надзвычай «ураджайных» сёлета лясных галавешках. Вельмі доўга прыйдзецца падлічваць нам страты, калі ўрэшце можна будзе ацаніць у пэўных сумах урон, які нанесены прыродзе, усяму грамадству.

ГАРЫ ЯНО СІНІМ ПОЛЫМЕМ?

Не менш небяспечны і пажар, што разгарэўся паміж леснікамі-вытворцамі і вучонымі Гомельшчыны. Паспрабаваўшы любымі метадамі прыбраць да рук доследныя лясгасы Інстытута лесу Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь і атрымаўшы адмову, Міністэрства лясной гаспадаркі вырашыла змяніць тактыку.

У доследных лясгасах пачаліся павальныя комплексныя праверкі. Кантроль, вядома, неабходны і ў цяперашні час, хоць зараз усё часцей гавораць аб самастойнасці, асуджаюць любое ўмяшанне ў гаспадарчую дзейнасць, бачачы у гэтым ледзь ці не вяртанне да старога застойнага дыктату. Але, калі не ўдавацца ў вялікую эканамічную палітыку, то ніяк не зразумець логікі правяральшчыкаў. Выбралі для сваёй работы, прама скажам, не самы ўдачны час. Цэлыя калектывы складаюць тлумачэнні і рыхтуюць даведкі і тым самым толькі ўскладняюць нервозную абстаноўку.

Няўжо нельга было заняцца кантролем крыху пазней, пасля таго, як будуць патушаны сапраўдныя пажары? Ці гары яно ўсё сінім полымем, калі закрануты чыйсьці гонар?

Віктар КОТАЎ. (БЕЛІНФАРМ).

Кожнаму злодзею—па псеўдапомніку?

СЛОНІМ. Кашчунствам, інакш не назавеш крадзеж, які адбыўся нядаўна ў цэху Слонімскага камбіната бытавога абслугоўвання.

Зніклі два помнікі, прывезеныя з Ліды на дапрацоўку, з надпісамі і прозвішчамі нябожчыкаў.

Цікава ўсё ж ведаць, чым кіраваліся зладзеі: прадаць каму-небудзь наўрад ці ўдасца. Хіба толькі пакінуць сабе ў запас. Могуць жа пахаваць пад псеўданімам.

Бывай, «ваенка»?

Як нам паведамілі ў Міністэрстве адукацыі рэспублікі, разглядаецца пытанне аб мэтазгоднасці існавання кафедраў ваеннай падрыхтоўкі ў вышэйшых навучальных установах. У сувязі са значнымі скарачэннямі беларускіх узброеных сіл патрабуецца цяпер толькі 10 працэнтаў тых афіцэраў, якіх выпускаюць ваенныя кафедры беларускіх ВНУ. У далейшым гэтая лічба, мяркуючы па ўсім, будзе змяншацца.

Гэтая ваенная тэхніка стаіць у Мазыры даўно. Так даўно, што «прадпрымальныя людзі» паспелі з самалёта і танка зняць усё, што можна было. Цяпер яны—і не музейныя экспанаты, і не баявыя машыны. Хоць, хто ведае... Апошнім часам зачасцілі ў гарадок заезджыя «камерсанты» з поўдня. Каб не прыбралі да рук безгаспадарныя машыны...

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА. (БЕЛІНФАРМ).

БАБРУЙСКАЯ ТАНКАВАЯ АРМІЯ: НАЙЛЕПШАЕ МЕСЦА ДЛЯ «КРЫКУНОЎ»—АКОПЫ

Газета «Звязда» разбудзіла «Во славу Родины» і «Свободные новости». «Звязда», «Свободные новости» і «Во славу Родины» — «Крок». «На «Крок» прыйшоў палкоўнік Гаркуша і сказаў, што афіцэры Далматаў, Марозаў, Шэнер і Мельнік павінны служыць у іншым падраздзяленні.

Чаму? Яны шмат гаварылі аб злоўжываннях уладай каманднага саставу Бабруйскай танкавай арміі. Аб чым і пісала «Звязда» ў матэрыяле «Ці не зашмат бруду на асобных афіцэрскіх ботах?»

Тры месяцы спецыяльная праверка ад ваеннай пракуратуры Беларускай ваеннай акругі займалася гэтай справай. І што ж? Падрыхтавана сур'ёзнае, грунтоўнае прадстаўленне ваеннай пракуратуры камандуючаму, а цяпер першаму намесніку міністра абароны генерал-палкоўніку Анатолю Кастэнку «Аб службовых злоўжываннях шэрагу службовых асоб танкавай арміі». Дарэчы, ваенны пракурор генерал-маёр А. Глюкаў фактычна адмовіўся прадаставіць яго вынікі журналістам, і прадстаўленне прыйшлося літаральна вылоўліваць іншымі шляхамі.

Першыя чатыры радкі гэтага дакумента гучаць па-сапраўднаму сакраментальна для выяўлення ісціны: «Пракурорскай праверкай адкрытага пісьма групы афіцэраў штаба ТА Генеральнаму пракурору Рэспублікі Беларусь выяўлена, што выкладзеныя ў ім факты злоўжыванняў службовых асоб у асноўным пацвердзіліся».

Прадстаўленне пачынаецца з «галавы» бабруйскай арміі — г. зн. камандуючага генерал-лейтэнанта С. Румянцава: «Камандуючы незаконна выкарыстоўвае асабовы састаў і транспарт для будаўніцтва ўласнага дома ў вёсцы Думанаўшчына».

На апошняе падрадзіўся маёр Н. Шэметаў, які, «карыстаючыся апекай камандавання», «атрымаў кароткатэрміновы адпачынак па сямейных абставінах з выездам у г. Навагарад-Валынскі, фактычна працаваў на працягу гэтага адпачынку на дачным участку камандуючага». І г. д., і г. д.

Яго намеснік па тылу палкоўнік У. Арцёменка «дыскрэдытаваў сябе неправамернай дзейнасцю». Год назад ён «украў 12 жалезабетонных пліт маркі ПТК-60-12». Але што такое пліты ў параўнанні з той дзейнасцю, якую разгарнуў У. Арцёменка!

Тут і будаўніцтва ўласнага дома з «дапамогай» радавых салдат, і продаж на сваё меркаванне аўтамабільных шын, халадзільнікаў і тэлевізараў, акумулятарных танкавых і аўтамабільных батарэй, дызельнага паліва, будматэрыялаў і нават пайкоў, атрыманых па гуманітарнай дапамозе. Па-свойму ім скарыстоўвалася і аўтамабільная тэхніка арміі. «...Асабовы састаў шырока скарыстоўваецца на работах, не звязаных з нясеннем службы». І гэтак далей.

Называліся ў прадстаўленні таксама прозвішчы генерал-маёраў А. Чарнова і У. Крукава, Ю. Неткачова, вядома не для чарговай падзякі за доблесную воінскую службу.

Ускрыты шматлікія афёры з кватэрамі ў танкавай арміі. «Праверкай таксама выяўлена, што ў сувязі з публікацыяй вышэй выкладзеных фактаў у друку генерал-лейтэнант С. Румянцаў арганізаваў ганенні на аўтараў публікацыі, асабліва на падпалкоўнікаў С. Марозава, А. Шэнера, Ю. Далматава. Апошні беспадстаўна аддадзены афіцэрскаму таварыскаму суду чэсці, датэрмінова пераатэставаны і прадстаўлены да звальнення ў запас. Пад уплывам камандавання арміяй нагнятаецца абстаноўка іх ганьбавання грамадскасцю, увесь калектыў расколаты... Стварылася нездаровая выбухованебяспечная абстаноўка».

Апярэджваючы падзеі, скажу, што Ю. Далматава ўсё ж нядаўна звольнілі па «неадпаведнасці займаемай пасадзе». Ён узнагароджаны медалём «Ветэран узброеных сіл», тры разы вылучаўся на вышэйстаячыя пасады, мае медаль «25 гадоў бездакорнай службы». Няўжо адразу стаў «дрэнным афіцэрам»? Пры звальненні з самім Далматавым не было праведзена ніводнай гутаркі, не прайшоў ён медыцынскага агляду. Але дойдзем да канца пракурорскага прадстаўлення.

У ім прапаноўвалася накіраваць у ТА комплексную камісію, адхіліць ад пасад палкоўніка У. Арцёменку і прыцягнуць яго да адказнасці за дапушчаныя злоўжыванні, пакараць у дысцыплінарным парадку. Пералічваліся прозвішчы ўсіх, каго прапаноўвалася пакараць. Гэта ні многа, ні мала 13 чалавек. Але хоць адзін пакараны? Наадварот. На намесніка начальніка аўтаслужбы арміі падпалкоўніка І. Фёдарава, які «здзейсніў незаконную здзелку з фірмай «Планета», рыхтуецца прадстаўленне на званне палкоўніка. Некаторым асобам прапануецца палепшыць жыллёвыя ўмовы.

Больш таго, у Бабруйск была накіравана камісія акругі пад кіраўніцтвам былога першага намесніка камандуючага БВА генерал-лейтэнанта Кендзюхава, якая ў двухдзённы (!!!) тэрмін выявіла «нязначнасць абвінавачванняў у адрас Румянцава і іншых службовых асоб». Генерал-лейтэнант сабраў сход, на якім былы сакратар парткамітэта арміі палкоўнік Зубар сказаў, што ўсім надакучылі дзеянні некаторых афіцэраў і што Далматаў і Марозаў занадта многа на сябе бяруць. Некаторыя пайшлі далей: усе публікацыі на гэтую тэму ў рэспубліканскай прэсе, у тым ліку і «Звяздзе», называліся «похабными заметками». Выказвалася «меркаванне» лічыць немэтазгодным далейшае знаходжанне Марозава і Далматава ў калектыве.

Самае цікавае, што генерал Кендзюхаў разам з Далматавым і Марозавым прыязджаў на дачу Румянцава ў Думанаўшчыне і разам з імі назіраў працяг будаўніцтва вадаёма дачы. Але нават пасля размоў з людзьмі Кендзюхаў змог чамусьці зрабіць вывад, што злоўжыванняў з боку Румянцава, Арцёменкі, Крукава, Чарнова няма, і паралельна «ў мэтах аздараўлення абстаноўкі ў арміі ўзбудзіць хадайніцтва перад БВА аб пераводзе Марозава і Далматава ў іншыя часці». Вось так ні больш, ні менш. Памятаеце ў Някрасава: «Вот приедет барин, барин нас рассудит». Рассудзіў: Далматаў звольнены, Марозава вось-вось звольняць, Шэнеру і Мельніку таксама нясоладка, а палкоўнік Арцёменка пераверуся на Украіну і там вучыць сваіх падначаленых, як трэба весці тылавую гаспадарку. Румянцаў жа і яго намеснікі ўпэўнена глядзяць у сваю будучыню.

Відаць, прадстаўленне ваеннай пракуратуры не знайшло належнай увагі ў Пракуратуры РБ, якой першая цяпер падпарадкоўваецца. Карэспандэнт газеты Міністэрства абароны РБ маёр Л. Захаранка падрыхтаваў грунтоўны матэрыял па «бабруйскай справе» і павёз яго візіраваць аж да міністра абароны. Міністр, са свайго боку, пасылае Л. Захаранку і сваіх памочнікаў яшчэ раз даследаваць тыя ж факты злоўжывання ўладай у Бабруйскай танкавай арміі.

Чаму? Чаму міністр не давярае праверцы ўласнай (!) ваеннай пракуратуры, якая, паводле некаторых меркаванняў, падрыхтавала занадта мяккае прадстаўленне? Чаму ўсе крытычныя публікацыі пра армію расцэньваюцца як спроба ачарніць «усе ўзброеныя сілы»? І чаму ўсё, што пішацца адмоўнага пра армію, не знаходзіць належнага водгуку у вышэйстаячых ваенных інстанцыях? Паўмесяца назад я пісаў пра факты вандалізму з боку ваенных на былой ракетнай базе каля Пружан Брэсцкай вобласці. Прадстаўнікі Міністэрства абароны абяцалі разабрацца і навесці парадак. Агу! Дзе ты, парадак?

І яшчэ. У нас заўсёды былі «крайнімі» стрэлачнікі. Паравоз, як імчаўся па свайму старому, заезджанаму курсу, так і імчыць, падмінаючы пад сябе ўсялякія спробы ачышчэння арміі ад таго бруду, які прыліп да яе асобных афіцэрскіх ботаў. Тыя ж, хто паверыў у перабудову мыслення, хто хоча добрых змен у арміі, а значыць крытычным словам імкнецца прабіць глухую сцяну раўнадушша, вымушаны цяпер сядзець у акопах, маўчаць. Хто ж хоча паўтарэння лёсу неспакойнага Далматава?

А ўвогуле жыццё працягваецца. Мы будуем новую армію.

Успамінаю ўласную тэрміновую службу. Пачынаў яе праходзіць пры страшэннай «дзедаўшчыне». Вядома, дзенідзе яна станавілася вельмі відавочнай. Напрыклад, які-небудзь стараслужачы трапляў кулаком не ў грудзі, а ў твар «маладому», на якім з'яўляўся адпаведны след. Пад напорам «шчырай гутаркі» з камандзірам падраздзялення ён потым не вытрымліваў і «расколваўся» — называў прозвішча свайго крыўдзіцеля і г. д. Так вось у рэшце рэшт камандзір часці выводзіў на сярэдзіну плаца, дзе збіралася ўся часць, парушальніка воінскай дысцыпліны, і дакараў яго з нагоды... няправільна пастаўленага кляйма на шынялі. Мараль усяго гэтага была такая: маўляў, калі салдат і кляймо не можа нармальна паставіць, значыць ён патэнцыяльны парушальнік. Гэта не анекдот. Потым гэты ж камандзір пайшоў на павышэнне — выкладаць «навуку перамагаць» у Маскоўскую вышэйшую ваенную акадэмію. Камандзір, які прыйшоў яму на змену, у вышэй прыведзеных сітуацыях праводзіў трохдзённы ваенізаваны крос, у якім удзельнічалі практычна ўсе падраздзяленні часці. Ачышчэнне ад «дзедаўшчыны» праз ротную працу. І гэта дапамагала. Пыхцелі ў гэтай «вайне» ўсе, але асабліва цярпела тое падраздзяленне, у якім «раптам» знаходзіўся парушальнік воінскай дысцыпліны. Камандзір часці разумеў, што гэта, канешне, не «раптам». Што, акрамя гэтага, выпадковага ў прынцыпе сіняка пад вокам у «маладога», схаваны мільёны ўдараў больш старэйшага прызыву малодшаму.

Самае цяжкае, на мой погляд, у камандзіра было прызнаць, што ёсць «дзедаўшчына» ў тым ці іншым падраздзяленні.

Колькі відавочных «сінякоў» раптам выскачыла на целе бабруйскай арміі? І ці прызнаў камандуючы, што ёсць нестатутныя адносіны ў вышэйшым эшалоне арміі? І наколькі дрэнна ўсё, што рабілася асобнымі, падкрэсліваю асобнымі, высокапастаўленымі афіцэрамі бабруйскай арміі. Але чаму самай дрэннай ва ўсім гэтым выглядае прэса?

Здаецца, Мантэнь сказаў, што той чалавек, які адмаўляецца шукаць крыніцу свайго якога-небудзь недамагання, асуджаны на вечныя хваробы.

Асабіста я жадаю моцнага здароўя і доўгіх гадоў жыцця генералу Румянцаву, усім генералам яго арміі. Але адмаўленне ад прызнання няхай асобных фактаў злоўжывання сваёй службовай уладай, здаецца, не дадасць ім дадатковага здароўя. Ведаеце, першага камандзіра часці, дзе я служыў, радавыя салдаты паважалі намнога менш, чым другога.

Аляксандр КОКТЫШ.

Савет Міністраў: 9.500 за тону—апошняе слова

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

плаціць. Галоўнае, каб не паўтарыць леташнюю сітуацыю, калі сельская гаспадарка рэспублікі працавала літаральна «з колаў». Прывезлі збожжа — накармілі птушку і жывёлу, чакаем далей.

Дарэчы, з Казахстана мы павінны атрымаць не толькі збожжафураж, а і пшаніцу для харчовых патрэб, піваварны ячмень. Адзначу, дамоўленасць ёсць аб 1 мільёне тон.

— Васіль Уладзіміравіч, мне здаецца, што прынятыя ў чэрвені Саветам Міністраў лічбы абавязковых паставак збожжа, скажам так, не зусім адпавядаюць сённяшняму становішчу. Вобласці збожжа недададуць. Якія захады зробіць ўрад? Відаць, будуць карэкціроўкі?

— З Віцебскам, ясна, ён не зможа аддаць у дзяржрэсурсы патрэбную колькасць. Нейкі недабор збожжа, хутчэй за ўсё, будзе і ў некаторых іншых абласцях. Але вось што цікава: апошнія дні ідзе прыбаўка ўраджайнасці. 29,8 цэнтнера з гектара па рэспубліцы — гэта што, катастрофа? Мы і па 23 збіралі. Дык вось, пры такой ураджайнасці лічыць, што мы не забяспечым сябе збожжам, — амаральна. Па гэтай жа прычыне рана гаварыць аб нейкіх карэкціроўках. Мы цяпер яшчэ раз пераконваемся: лічбы, закладзеныя ў план абавязковых паставак, рэальныя і дакладныя. Кожная вобласць можа забяспечыць сябе збожжам для харчовых патрэб. Размова, падкрэслю, пакуль не ідзе аб збожжафуражы. А якраз аб хлебе, які мы штодня купляем у магазіне.

— Дзякуй, Васіль Уладзіміравіч.

Ад аўтара. Я спецыяльна не задаў В. У. Лаўрыновічу пытання, адказу на якое абавязкова чакалі чытачы: колькі цяпер будзе каштаваць бохан хлеба? Па-першае, будзьце ўпэўнены, не столькі, колькі зараз; па-другое, гэта тэма заслугоўвае асобнай публікацыі. Карацей кажучы, не хацелася б «пісаць віламі па вадзе». Бо ясна — не толькі хлеб падаражэе, а і ўсё, што з ім звязана. Таму ў стойкасці ўрада, які цэны на збожжа павышаць больш не збіраецца, мы, хочаш — не хочаш, зацікаўлены таксама. Можна, канешне, ушчуваць: што ж гэта за рынак, калі цану ўстанаўліваюць «зверху?» З другога боку — «дзікай» свабоднаканкурэнтнай цаны мы не вытрымаем. Ранавата. Так што трэба выбіраць.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

* У сталіцы Босніі і Герцагавіны Сараеве працягваюцца цяжкія баі. З гэтай нагоды міністр замежных спраў Ірана заклікаў правесці нараду міністраў абароны краін — удзельніц Ісламскай канферэнцыі з мэтай абмеркаваць сітуацыю ў былой Югаславіі. Бо эканамічныя санкцыі супраць яе неэфектыўныя і не абараняюць тутэйшых мусульман. Прадстаўнік Пакістана заклікаў прыняць усе меры, у тым ліку і ваенныя, каб спыніць агрэсію супраць Босніі і Герцагавіны.

* **Ізраільскія верталёты зрабілі ракетны налёт на базу палесцінскіх баевікоў, якая размешчана ў лагеры бежанцаў у Паўднёвым Ліване.**

* Дзяржсакратар ЗША Бейкер заклікаў кангрэс адобрыць аказанне дапамогі быламу СССР. Рэформы там будуць ісці больш цяжка без амерыканскай дапамогі. Яна таксама з'яўляецца ўкладам ва ўмацаванне бяспекі ЗША. Дапамога разлічана на 24 млрд. долараў.

* У многіх расійскіх гарадах вяскоўцы правялі дэманстрацыі пратэсту супраць пагаршэння сітуацыі ў сельскай гаспадарцы, яны патрабавалі ўраўнаваць зарплату ў вёсцы і горадзе.

«БІ-БІ-СІ»

* **Адна англійская газета надрукавала артыкул «Есць валюта слабейшая за рубель». Гэта пра ўкраінскі купон, які ўсё больш абясцэньваецца. Украінскія грошы сталі сурагатнай валютай, што нічым не забяспечана. Купон зараз ацэньваецца значна ніжэй за рубель. На чорным рынку Кіева давалі 220 купонаў за долар супраць афіцыяльнага курсу — 155.**

РАДЫЁ «СВАБОДА»

* Віцэ-прэм'ер Расіі М. Палтаранін наведае японскі востраў Акінаву, які быў пасля вайны акупіраваны амерыканцамі і потым вернуты Японіі. Паводле слоў Палтараніна, нейкія аспекты вяртання Акінавы могуць быць карыснымі пры вырашэнні тэрытарыяльнай спрэчкі паміж Японіяй і Расіяй.

* **Паведамляецца, што былы лідэр ГДР Хонекер быў пазбаўлены статуса госця пасольства Чылі ў Маскве таму, што інтрыгаваў супраць Б. Ельцына. Як інфармавала чылійскае радыё, Ельцын звярнуўся да кіраўніцтва Чылі з просьбай адмовіць Хонекеру ў палітычным прыстанішчы.**

* Польскі кардынал Глэмп вылятае з Масквы у Казахстан з мэтай сустрэцца з этнічнымі палякамі, што былі туды інтэрніраваны з абласцей Польшчы, якія ў свой час былі заняты Чырвонай Арміяй. У Маскву Глэмп прылятаў з мэтай змякчыць напружанасць паміж праваслаўнай і каталіцкай цэрквамі.

* **Усё часцей гучаць заявы кіраўнікоў службаў бяспекі краін СНД аб неабходнасці аб'яднаць намаганні ў барацьбе супраць разведчыкаў спецслужбаў заходніх краін. Назіральнікі адзначаюць, што падобны падыход зноў можа прывесці да сумна вядомай барацьбы з іншадумцамі.**

* Каго хочуць бачыць будучым прэзідэнтам ЗША кіраўнікі Японіі, буйных заходнееўрапейскіх краін? Перавагу яны аддаюць Бушу, з якім у іх добрыя дзелавыя і асабістыя адносіны. Паводле слоў канцлера ФРГ Коля, толькі дзякуючы Бушу ўдалося правесці мірнае аб'яднанне Германіі.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

ЗААПАРК У КВАТЭРЫ

Вавёрка ў клетцы

Хто не марыў мець у хаце «вавёрку ў коле»! Цікавая жывёліна.

Лепш за ўсё браць маладую вавёрачку: яна хутчэй прывыкне да чалавека. Патрэбна зрабіць клетку 70×70. Можна выкарыстаць вялікую скрыню з-пад тавараў. Тры сценкі трэба замяніць сеткай з маленькай дзверцай. «Мэбля» для вавёркі: пастаўце круглы столік (прымацуйце да полу), да сценкі прыбіце кармушку ў выглядзе паліцы з загараджальнымі планачкамі, а злева ад дзверцы зрабіце хатку, як шпакоўню. Абавязкова змясціце дзве-тры жэрдачкі, лепш для гэтага ўзяць сукаватую частку ствала маладой елачкі.

Вавёрка любіць бегаць. Добра было б устанавіць для яе кола, як у заапарку. У няволі ёй патрэбна рухацца.

Корм для вавёркі пажадана назапасіць з восені: арэхі, яблыкі, грыбы, яловыя і сасновыя шышкі з насеннем. Не адмовіцца вавёрка і ад цукеркі, насення сланечніку, гарбуза, есць моркву, варанае яйка, слівы, вінаград, грушы. Паеўшы, цягае ў хатку на «чорны дзень». Лепш даваць ёй ежу невялічкімі порцыямі, каб не засмечвала клетку і хатку. На суткі вавёрцы патрэбна 10—20 грамаў хлеба, 20—25 г сухой садавіны ці ягад, 20 г арэхаў, 5 г насення сланечніку, гарбуза. Ваду п'е часта, але можа не піць па некалькі дзён. Тады трэба паставіць у клетку трохі малака.

Клетку неабходна чысціць не менш аднаго раза на тыдзень, выціраць чыстай анучай.

Калі ў клетцы жывуць самец і самка, можа быць патомства. Нараджаюцца дзеткі праз 35—40 дзён. Бывае звычайна ад 3 да 7 ваверчанят. Вавёрка-маці корміць іх сваім малаком. Нараджаюцца вавёрчыны дзеткі сляпыя, голыя і бездапаможныя. Але праз месяц яны становяцца самастойнымі, і маці ім не патрэбна. Калі ў клетцы малышы, самца патрэбна адсадзіць, каб ён не пагубіў дзяцей.

489

РЫБАЦКІЯ ЗГАДКІ

Нажыўка на ўвесь сезон

Аматар рыбалкі добра ведае, як цяжка бывае ўлетку знайсці чарвякоў для нажыўкі.

Ёсць спосаб, які дае магчымасць не толькі заўсёды мець чарвякоў пад рукой, але і размнажаць іх. Для гэтага трэба выкапаць у зямлі яму 1×1×0,3 метра. Па яе размеру зрабіць драўляную скрынку (адыходы дошак, гарбыль) і апусціць ў гэтую яму. Каб чарвякі не распаўзаліся, унутраную паверхню скрынкі абабіць старой поліэтыленавай плёнкай. Апусціўшы скрынку ў яму і запоўніўшы яе грунтам, змешаным з перагноем, усыпце ў яе чарвякоў.

Так вы будзеце мець свой «гадавальнік». Яго лепш размясціць у цені: пад дрэвам, пад кустом, каля сцяны хлява ці гаража з такім разлікам, каб на гэта месца не траплялі прамыя прамяні сонца.

Цяпер, калі чарвякі ў зямлі, накрыйце скрынку слоем лісця, рубероідам ці поліэтыленавай плёнкай. Трэба перыядычна ўвільгатняць глебу вадой, памыямі, адходамі ежы. Чарвякі заўсёды будуць жывыя. Са скрыні іх лёгка выцягваць, бывае, што яны вылазяць на паверхню грунту — без цяжкасці бяры, колькі трэба. У канцы летняга сезона «гадавальнік» можна ўцяпліць. Тады і на наступны сезон будзеце з нажыўкай.

Добрая прынада

Карпавыя рыбы ўсёедныя, харчуюцца жывой і расліннай ежай. Асабліва яны любяць знаходзіцца каля мяккай прыдоннай расліннасці.

Там, дзе карпавыя жывуць, яны ахвотна ядуць дробную траву, яе мяккія маладыя парасткі. Падабаецца ім і мяккая шаўкавістая трава, якой абрастаюць затопленыя камяні, падводныя часткі паляў. На кручку «шаўкавіцу» замацоўваюць пучкамі ў выглядзе барады. Хадавая насадка з дробных водных раслін (сэрцавіна, зачатак парастка) ў выглядзе белай гнуткай палачкі ці кавалачка. На іх рыба бярэцца каля гарлачыкаў. На слабым цячэнні кручок апускаюць амаль да дна, даюць яму магчымасць цягнуцца.

490

Нажыўка для карася

У няўстойлівае надвор'е карасі зусім не бяруць насадкі. Тады трэба выкарыстоўваць такую прынаду, супраць якой яны не змогуць устаяць.

Зварыце маленькую бульбіну ў «мундзіры», пачысціце, крыху пасаліце і, пакуль не астыла, добра разамніце. Потым мякіш жытняга хлеба перамяшайце з пюрэ, дадайце алею і размінайце да таго часу, пакуль не атрымаецца цягучае цеста, што не прыліпае да рук. Гатовую насадку можна выкарыстоўваць не толькі на лоўлі карасёў, але і лінёў, карпаў і плотак.

Прас на будоўлі

Аб дадатковых магчымасцях праса цікава будзе даведацца таму, хто збіраецца будаваць дом на садовым участку. Пакрываючы дах руберойдам, яго ўкладваюць так, каб край аднаго рулона заходзіў за край другога. Злучэнне можна зрабіць поўнасцю герметычным, калі, ўзброіўшыся прасам з падаўжальнікам, прапрасаваць краі ўсіх палос праз алюмініевую фольгу. Смала, вытопліваючыся з руберойду, назаўсёды звяжа пакрыццё ў адно цэлае.

І другая парада: на разасланую газету пакладзіце ліст поліэтыленавай плёнкі, накрыйце плёнку яшчэ адным газетным лістом і, падабраўшы тэмпературу на пробным кавалачку, прапрасуйце ўвесь гэты набор — атрымаецца цудоўны матэрыял для ўцяплення халоднай сцяны. Захаваўшы здольнасць газеты лёгка наклейвацца на сцяну, ён у той жа час застанецца стойкім да сырасці і ветру.

491

Як правільна распарадзіцца часам

Час. Мы не можам стварыць яго, назапасіць, прадаць. Мы здольныя толькі яго траціць. Кожны з нас атрымлівае 24 гадзіны ў суткі, але ёсць людзі, якія паспяваюць за гэты тэрмін усё, што намячаюць. Паспрабуйце некалькі прыёмаў для больш эканомнага расходу часу.

1. Складзіце спіс спраў, пералічыце ў ім абавязкова неабходнае і тое, што хацелася б зрабіць. Рэгулярна адзначайце, наколькі вы рушылі наперад, гэта дае прыемнае пачуццё задавальнення.

2. Усе справы разнясіце па катэгорыях: самыя галоўныя — што трэба зрабіць у першую чаргу, менш прыярытэтныя — неабходна зрабіць дастаткова хутка і, нарэшце, тое, што варта зрабіць, калі будзе вольны час.

3. Пазбягайце лішніх абяцанняў. Ацаніце свае магчымасці: колькі ў вас будзе вольнага часу і што вы паспееце, усё звыш гэтага — проста немагчыма выканаць.

4. Прызнайце розніцу паміж актыўнасцю і прадуктыўнасцю.

Актыўнасць (скажам, мноства тэлефонных званкоў) зусім не азначае выканання ўсяго намечанага. Прадуктыўнасць — гэта крокі да выбранай мэты, яны, як правіла, і даюць вынік.

5. Прааналізуйце прычыны страты часу. Пасля напружанага дня ўспомніце, што адняло ў вас час і знізіла вашу прадуктыўнасць: хтосьці зайшоў пагаварыць, з'явіўся наведвальнік, аб сустрэчы з ім вы і не дамаўляліся, вы праседзелі на нарадзе, якая не мела да вас ніякага дачынення. Прыдумайце, як пазбегнуць у далейшым такіх страт.

6. Арганізуйце спакойны час на рабоце. Выдзеліце гадзіны для прыёму наведвальнікаў і гадзіны, калі вас нельга непакоіць. Зачыніце дзверы, адключыце тэлефон, так у вас з'явіцца магчымасць папрацаваць пэўны час сканцэнтравана.

7. Як у кожнага чалавека, у вас ёсць на працягу дня **ўздымы і спады прадуктыўнасці.** Плануйце сваю работу так, каб самае цяжкае прыпадала на ўздымы.

8. Прызнайце, што вы недасканалыя. Вядома, трэба старацца ў любой справе. Але вы павінны цвёрда ўсвядоміць, што ўсё рабіць ідэальна не можа ні адзін чалавек. Калі вы ўдзяляеце вельмі многа ўвагі дэталям, вы траціце час упустую — у любой справе ёсць галоўнае і другараднае. Памятайце аб прыярытэтах.

9. Пазбягайце нерашучасці. Калі ў вас узнік «пусты» час, спытайце ў сябе што трэба зрабіць зараз?

492

ПРАГРАМА ТЭЛЕ-ПЕРАДАЧ

10 жніўня, ПАНЯДЗЕЛАК

Беларускае тэлебачанне

16.30. Навіны.
16.35. Экран дзіцячага фільма. «Надзвычайныя прыгоды Дзяніса Караблёва». 1-я серыя.
17.40. «У стылі джаз-рэтра». Фільм-канцэрт.
18.00. Дак. фільмы «І расказала возера», «Талінскі заапарк».
19.00. Абласныя навіны (Брэст).
19.10. «Фантазія». Кінанарыс.
19.20. «Вобраз». Літаратурны тэлечасопіс.
20.20. Вакальны цыкл Анатоля Багатырова на вершы Петруся Броўкі.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Гарым!» Рэйд БТ і Міністэрства лясной гаспадаркі рэспублікі.
21.40. «Ідэальнае злачынства». Маст. фільм.
23.15. Спартыўны тэлекур'ер.
23.35. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Чароўныя ўзоры». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Байкальскія старыя». Дак. фільм.
9.10. «Статуэтка Фідыя». Маст. фільм з крымінальнага серыяла «Паляўнічыя на шэдэўры» (Італія).
10.10. Новае пакаленне выбірае.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Адпачывай.
14.40. «Мае людзі». Маст. фільм. 1-я серыя.
15.45. Фільм — дзецям. «Прыгоды Электроніка». 1-я серыя «Уцёкі».
17.00. Навіны.
17.25. Развітальныя імгненні Алімпіяды.
17.55. НЭП.
18.25. Маст. фільм «Марожанае без вафель» (Венгрыя).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Зоркі рускага балета». Фільм 3-ці.
21.45. «Новая студыя» прадстаўляе: Канцэрт С. Пенкіна.
22.45. Бамонд.
23.00. Навіны.
23.25. Лімпапо.
23.55. Канстанцін Вагінаў. Метамарфозы лёсу.
0.20. «Снег у жалобе». Маст. фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам.
8.50. «Знайшлі час смяяцца...». Бенефіс А. Трушкіна.
9.45. У пошуках страчанай годнасці. Частка 3-я «Збавенне».
10.25. «Сёмая сімфонія» Д. Шастаковіча. Дакументы. Успаміны.
11.10. «Заложніца». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Тэлеагляд «Касмаполіс».
15.30. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «Урал-ТБ».
17.45. Наш сад.
18.15. Тварам да Расіі.
18.35. Экран крымінальных паведамленняў.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. «Шкляны лабірынт». Маст. фільм.
21.00. Без рэтушы.
22.00. Весткі.
22.20. «На экране — Амерыка». Выпуск 3-ці.
22.50. «Рэха Алімпіяды».

11 жніўня, АЎТОРАК

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Гэта зямля твая». Фільм-канцэрт.
9.15. «Ідэальнае злачынства». Маст. фільм.
16.30. Навіны.
16.35. «Надзвычайныя прыгоды Дзяніса Караблёва». 2-я серыя.
17.35. «Новая грань». Фільм-канцэрт.
18.00. Дак. фільмы: «Званы памяці», «Дакрананне».
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Фільм-канцэрт.
20.15. «Зямлі маёй паданні...» Інсцэніроўка паводле беларускага фальклору.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Відэасалон. Маст. фільм «Бланш і Мары» (Францыя).
22.45. НІКа.
23.00. Футбол-92. Вынікі тура.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Знаходлівае жабяня». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.05. «Сіняя птушка». Мультфільм.
9.55. Маст. фільм «Жаданне спяваць» (Італія). 1-я серыя.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Зоркі рускага балета». Фільм 3-ці.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Гэта было, было...
14.45. «Мае людзі». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.55. «Прыгоды Электроніка». 2-я серыя «Тайна 6-га «Б».
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае: «Трэцяе саслоўе».
17.55. Музычная песенная праграма «Крэшчэнда».
18.15. «Багатыя таксама плачуць».
19.00. Тэма.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Жаданне спяваць» (Італія). 1-я серыя.
21.45. «Чорная скрыня».
22.25. Клуб «Жывая вада». У перапынку (23.00) — Навіны.
23.45. «Мае людзі». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Без рэтушы.
8.45. «Запрашэнне да свята». Адкрыццё Рэспубліканскага цэнтра рускага фальклору.
9.05. Дакументальная панарама.
10.05. Вольны час. «Калекцыянер».
10.20. Тэма з варыяцыямі. «Гары, гары ясна».
11.05. «Саўдзельнікі». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Мульці-пульці.
16.00. Студыя «Рост». «Тон-лабірынт».
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Аповесць у літаграфіях Віктара Вільнера.
17.30. Магікане. Міхаіл Барышнікаў.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. «Егіпецкія ночы» на Фантанцы». Імправізацыі Сяргея Слонімскага.
18.45. «У святліцы маёй светла».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «ЗША — СССР: вялікая гульня» (Францыя — Іспанія). Фільм 1-ы «Гронкі гневу».
20.30. Данііл Хармс. «Лаві момант».
21.00. Акно ў Расію.
22.00. Весткі.
22.20. Музычны экзамен № 2.

12 жніўня, СЕРАДА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Любачка». Маст. фільм.
10.00. «Вобраз». Літаратурны тэлечасопіс.
16.30. Навіны.
16.35. Кожны дзень свята. Дзіцячая музычная школа № 9 г. Мінска.
17.30. «Квартэт ква-ква», «Чароўная рыдлёўка», «Мама для маманцяняці». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Элегія», «Няхай будзе!».
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. «Адвечнае вандраванне». Драматург, рэжысёр, акцёр Уладзіслаў Галубок.
19.55. Каралеўскае паляванне. Шоу-казіно.
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Другарадныя ролі». Маст. фільм (Куба).
23.20. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Нехачуха». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. «Мішка шукае сябра». Мультфільм.
9.55. Маст. фільм «Жаданне спяваць». 2-я серыя.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Бенонi і Роза». Маст. фільм (Нарвегія). 1-я серыя.
15.55. «Прыгоды Электроніка». 3-я серыя «Хлопчык з сабакам».
17.00. Навіны.
17.20. Студыя «Палітыка» паказвае: «Напамінанне пра будучыню».
17.40. Кніжны двор.
18.20. «Багатыя таксама плачуць».
19.05. Г. Бурбуліс інтэрв'юіруе Г. Бурбуліса з дапамогай У. Познера.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Жаданне спяваць». 2-я серыя.
21.45. «Гонар маю... Разведка». Перадача 1-я.
22.15. «Фермата».
22.40. «Зямны круг». Паэзія С. Маркава.
23.00. Навіны.
23.25. Дзевятка.
23.55. «Бенонi і Роза». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Акно ў Расію.
8.50. Рэтра. Л. Міраў і М. Навіцкі.
9.30. «Музычны экзамен № 1».
11.10. «Незвычайная выстаўка». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Казырная дама.
15.30. «Дзіцячыя мары». (Францыя). 14-я серыя.
16.00. Хрысціянская праграма. «Зберагчы сябе».
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Далёкі Усход.
17.45. М-трэст.
18.00. Праграма «Сённяшні дзень».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара».
20.20. «ЗША — СССР: вялікая гульня» (Францыя — Іспанія). Фільм 2-гі. «Вялікі альянс».
21.25. «Арбат, 35». Артыст Анатоль Кацынскі.
22.00. Весткі.
22.20. Цішыня № 9.

13 жніўня, ЧАЦВЕР

Беларускае тэлебачанне

8.30 Раніца рэспублікі.
8.45. «Маналог». Фільм-канцэрт.
9.15. «Другарадныя ролі». Маст. фільм (Куба).
11.05. «Адвечнае вандраванне». Драматург, рэжысёр, акцёр Уладзіслаў Галубок.
16.30. Навіны.
16.35 «Аліса ў краіне цудаў». Фільмы 1—3-ці, «Следства вядуць Калабкі». Мультфільмы.
17.25. «Разам весела ісці...», «Сонечны зайчык». Фільмы-канцэрты.
18.00 Доўгі шлях ад зерня да пірага. Перадача з Віцебска.
18.20. Дак. фільм «Болдзінскае прыцягненне».
19.00 Абласныя навіны (Гродна).
19.10 Зачытайце маё пісьмо...
19.15 Тры кіты. Мастацка-публіцыстычная праграма.
19.55. Студыя «Мэта». Купалаўскі сад.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Крок-дайджэст».
23.00. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Церам-церамок». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. «Чаканне». Мультфільм.
9.55. Маст. фільм «Жаданне спяваць». 3-я серыя.
11.00. Навіны з (сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Мультфільмы «Чароўная птушка», «Пад адным дахам», «Казкі-небыліцы дзеда Ягора».
15.00 «Бенонi і Роза». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.00. Дзіцячая спартыўная праграма.
16.20. Дзіцячы музычны клуб.
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.45. Вынікі XXV летніх Алімпійскіх гульняў.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. «Жаданне спяваць». 3-я серыя.
21.50. «Гонар маю... Разведка». Перадача 2-я.
22.20. «Двайная ігра». Музычная праграма. У перапынку — Навіны.
24.00. «Бенонi і Роза». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. «Астравы разладу. Погляд з Японіі». Частка 1-я.
8.20. Культура і рынак.
9.20. Вольны час. «Кветкі ў доме».
9.35. Праграма «Ключ».
9.50. Фальклор. «Павітуха».
10.10. «Святлівы свет». Мастак Соф'я Халецкая.
10.40. Тэатральны раз'езд. «Дзве прэм'еры».
11.50. «Санта-Барбара». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Сігнал.
15.15. Мульці-пульці.
15.45. Пілігрым.
16.30. Там-там навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00 Бізнес і палітыка.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Студыя «Нотабене».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Крымінальныя весткі.
19.45. «ЗША — СССР: вялікая гульня». (Францыя — Іспанія). Фільм 3-ці Поўнач стагоддзя».
20.45. Благавешчанне.
21.00. «Ціхі дом».
22.00. Весткі.
22.20. «Ціхі дом» (працяг)

14 жніўня, ПЯТНІЦА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Волга-Волга». Маст. фільм.
16.30. Навіны.
16.35. «Голас». Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў.
17.25. «Мук-скараход», «Фэт Фрумас і Сонца», «На парог мой села казка». Мультфільмы.
18.00. Навукова-папулярны фільм «Сайгакі».
18.20. Абласныя навіны (Магілёў).
18.30. Футбол. Міжнародная таварыская сустрэча. Жанчыны. Зборная Беларусі — зборная Латвіі.
20.10. Культурызм — спорт для ўсіх.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Волга-Волга». Маст. фільм.
23.15. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Дажджлівая гісторыя». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.05. Дак. фільмы «Міране», «Сякера вострая».
9.35. Мультфільм.
9.45. Маст. фільм «Жаданне спяваць». 4-я серыя.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
13.15. Брыдж.
13.40. Бізнес-клас.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. «Падарунак меламану». Музычная гасцёўня Ірыны Архіпавай. Перадача 1-я.
14.55. «Бенонi і Роза». 3-я серыя.
15.50. Фільм — дзецям. «Эгрэта са сланoвай косці» (Румынія).
17.00. Навіны
17.25. Чалавек і закон.
17.55. Фільм для дзяцей «Прыгоды чорнага Прыгажуна». 5-я серыя «Канакрады».
18.20. ТБ-«Нява». «Хто з намі?»
18.40. «Велікан, які марыў іграць на скрыпцы». Мультфільм.
18.50. «Поле цудаў».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Жаданне спяваць». 4-я серыя.
21.55. Матадор.
23.20. Адпачывай.
23.35. Хіт-канвеер. У перапынку — Навіны.
0.35. «Бенонi і Роза». 3-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Студыя «Нотабене».
8.35. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.50. Тэлевізійны тэатр Расіі. А. Касцінскі. «Клетка».
10.20. Тэма з варыяцыямі. «Калядная серэнада».
11.05. Мульці-пульці.
11.15. «Адзінокая жанчына жадае пазнаёміцца». Маст. фільм.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Мульці-пульці.
15.50. «Індыя. Пад знакам «О».
16.30. Там.-там навіны.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. «І раскрыецца ў песні душа».
17.45. Панове-таварышы.
18.00. Так і жывём.
18.45. Крымінальныя паведамленні.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Вялікае кола.
19.50. Антракт. «Настасся».
20.00. Хрона. У свеце аўта- і матаспорту.
20.30. «ЗША—СССР: вялікая гульня» (Францыя — Іспанія). Фільм 4-ы «Пачатак адлігі».
21.30. «Прапала сумленне», «Бервяно» Мультфільмы для дарослых.
22.00. Весткі.
22.20. «Жонка пакінула». Маст. фільм.

15 жніўня, СУБОТА

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан». 1-я серыя «Знаёмства».
10.00. Паказвае Гродна. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. «Выкраданне чарадзея». Маст. фільм.
12.55. Тэленарыс пра фермера з Сахаліна Івана Грузевіча.
13.15. 20 мінут рэдактара.
13.35. «Сівой даўніны покліч». «Над Брэстам цішыня такая...» Прадстаўляе Беларускае тэлебачанне.
13.55. «Суперкніга». 15-я серыя.
14.30. Конны спорт. Міжнародныя спаборніцтвы.
15.30. Творчы вечар кампазітара Галіны Смоляк.
16.55. Паміж намі жанчынамі. Людміла, Іра і Паліна...
17.40. Вяртанне «Тутэйшых». На атрыманне Дзяржаўнай прэміі Беларусі.
18.40. Заключны канцэрт фестывалю мастацтваў Мінскага інстытута культуры.
19.40. Працістаянне. Маральна-прававая праграма.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Сінема» прадстаўляе: маст. фільм «Фані і Аляксандр» (Швецыя, Францыя, Германія). 1-я серыя.
23.20. НІКа.
23.35. «Парад дыксілендаў-92». Міжнародны фестываль у Віцебску.

І канал. Астанкіна

6.30. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. «Плошча кардонных гадзіннікаў». Мультфільм.
7.45. У свеце матораў.
8.15. «Музычныя інструменты і іх гісторыі» (Германія). «Барабан».
8.45. Як дабіцца поспеху.
9.00. Радыё «Труба».
9.30. «Цэнтр».
10.10. «Бумеранг».
10.40. «Музычны кіёск».
11.10. Экалагічная хроніка.
11.25. Медыцына для цябе.
12.05. «Пінгвіны». Мультфільм.
12.20. Канцэрт Дзяржаўнага Кубанскага казацкага хору.
13.05. Студыя «Вока» прадстаўляе: «Дарагі мой вярхоўны валадар».
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. «Партрэт на фоне». В. Бялоў.
15.10. Маст. фільм «Малы, ды ўдалы».
16.30. Песні, народжаныя на зямлі Афганістана.
17.30. Брэйн рынг.
18.25. Маст. фільм «Золаташукальнікі» (Румынія, Германія, Францыя).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40 Адкрыццё VII тэлеконкурсу маладых выканаўцаў эстраднай песні «Ялта-92». У перапынку (23.00) — Навіны.
23.45. «Апошні з горача ўлюбёных». У. Зельдзін.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. «Іркуцктэлефільм» прадстаўляе: «Завіце, як хочаце».
8.15. Супермотакрос у Крылацкім.
8.45. Вольны час. «ТБ-атэлье».
9.00. Праграма «Здароўе».
9.30. Свет спорту вачыма фірмы «Жылет».
10.00. «Плюс адзінаццаць».
12.00. Пілігрым.
13.00. Весткі.
13.20. «Сямёра смелых». Маст. фільм.
14.50. «Бурда модэн» прапануе...
15.20. «Шукальнікі мудрасці». 90 гадоў з дня нараджэння М. Рэрыха.
16.40. Форс-мажор.
17.10. Расія і свет.
17.40. Парламенцкі веснік.
17.55. «ЗША—СССР: вялікая гульня» (Францыя — Іспанія). Фільм 5-ы «Халодная вайна».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Музыка ў стылі «пепсі».
20.45. «Босы вучоны», «Балада пра фармаліста». Мультфільмы для дарослых.
21.00. Зусім сакрэтна.
22.00. Весткі.
22.20. «Турбаза «Воўчая». Маст. фільм.

16 жніўня, НЯДЗЕЛЯ

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Стэп». Кінанарыс.
8.55. «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан». 2-я серыя «Крывавы надпіс».
10.00. Урокі здароўя. Аздараўляльныя ўласцівасці масажу і самамасажу.
10.25. Вас выклікае Спартландыя.
11.45. Сёння — Дзень Паветранага флоту. Неба кліча рамантыкаў.
12.45. «Па-дэ-дэ з балета Л. Мінкуса «Баядэрка».
13.00. НІКа.
13.45. «Гэтая не бяскрайняя тундра». Прадстаўляе тэлебачанне Мурманска.
14.40. «Ён яна і дзеці». Маст. фільм.
15.55. Белыя і чорныя. Шашачны клуб.
16.25. З панядзелка... «Папараць-кветка» прымае гасцей.
17.00. Футбол. «Тарпеда» (Мінск) — «Гомсельмаш» (Гомель).
18.45. Запрашаем на вячоркі. Абрад «Вяселле». Фальклорны калектыў вёскі Магдалін Кобрынскага раёна.
19.50. «Цудоўны Гоша». Мультфільм для дарослых. Фільм 8-ы.
20.00. Панарама.
20.25. «Каскад».
20.40. Калыханка.
21.00 «Сінема» прадстаўляе: маст. фільм «Фані і Аляксандр» (Швецыя, Францыя, Германія). 2-я серыя.
22.35. Каралеўскае паляванне. Шоу-казіно.
23.25. Футбол-92. Вынікі тура.

І канал. Астанкіна

6.00. Гадзіна сілы духу.
7.00. Рытмічная гімнастыка.
7.30. Тыраж «Спортлато».
7.40. Творчасць народаў свету. «Мастацтва Сірыі».
8.00. Раным-рана.
8.40. Магчыма ўсё.
9.10. Ранішняя зорка.
10.00. Мультфільмы «Будзь маім сланом», «Сябры», «Пра Пятрушку».
10.50. «Партрэты з легенды: Пётр Лешчанка, Оскар Строк».
11.50. Марафон-15.
12.20. Дак. фільм «Індыйскі выбар расійскага барона».
13.05. «Запаведнікі дзікай прыроды». Фільм 11-ы.
13.35. Маст. тэлефільм з серыяла «Марк і Сафі». Фільм 11-ы.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. Канцэрт ансамбля «Фініст-балалайка».
14.50. Міхаіл Таль: учора, сёння, заўтра.
15.25. Клуб падарожнікаў.
16.15. Панарама.
16.55. Уолт Дысней прадстаўляе...
17.45. Навіны.
18.00. Футбол. Таварыская сустрэча. Зборная Расіі — зборная Мексікі. 2-гі тайм.
18.50. Рэпартаж з міжнароднага авіяцыйнага свята.
19.00. Рэпетыцыя кінашоку.
19.35. Маст. фільм «Падзямелле вядзьмарак».
21.00. Вынікі.
21.45. Спартыўны уік-энд.
22.00. Міжнароднае авіяцыйнае свята.
23.00. Навіны.
23.25. «Спатканне ля раяля».

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Дакументальная панарама. «І няхітрай работы цацка».
7.45. Крыніцы. «Сольвычагодск — горад пяці вякоў».
8.25. Хочаце, верце...
8.55. «Глядзі на мяне, як на роўнага». І Міжнародны фестываль інвалідаў.
9.25. Праграма «Ключ»: «Навальніца 1812 года». Фільм 2-гі.
9.55. «Суперкніга». 25-я серыя.
10.20. Уратуй і захавай. «Твары ў люстэрку эпохі».
10.50. Расійская энцыклапедыя. Сергій Раданежскі. Фільм 2-гі.
11.35. «Салавей». Маст. фільм.
13.00. Весткі.
13.20. Набытак рэспублікі. Сяргей Светлакоў.
13.40. У свеце жывёл.
14.40. Чэмпіянат свету па аўтагонках у класе «Формула-1».
17.10. Маленькія музычныя вечары. «Ля раяля тое ж і тыя ж...»
17.50. «ЗША—СССР: вялікая гульня» (Францыя — Іспанія). Фільм 6-ы «Сонца ўзыходзіць на Ўсходзе».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Перамена лёсу». Маст. фільм.
21.10. Анекдоты ад Адама.
22.00. Весткі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

7 жніўня

Беларускае тэлебачанне

16.30. Навіны.
16.35. «Футрачка для хмары», «Серабрысты званочак», «У краіне вясёлай дзяцінства». Мультфільмы.
17.20. Знаёмства з юнай скрыпачкай Вольгай Сідаровіч.
18.00. Дак. фільмы «Сумленне імя тваё», «Я дайду да полюса».
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Палітычны калейдаскоп. Што адбываецца ў нашым шматпартыйным доме?
19.40. «Дванаццаць дзён радасці». Адпачынак у Балгарыі дзяцей, што пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі.
20.10. «Памяці сябра». Дыктар БТ Уладзімір Яркоў.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. «Гарым!». Матэрыялы надзвычайнага рэйду БТ і Міністэрства лясной гаспадаркі рэспублікі.
21.40. «Жыве такі хлопец». Маст. фільм.
23.20. НІКа.
23.35. «Басовішча-92». Фестываль музыкі маладой Беларусі на Беласточчыне.

І канал. Астанкіна

10.00. XXV летнія Алімпійскія гульні.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. На XXV летніх Алімпійскіх гульнях.
12.55. «Цыркачаняты». Дак. фільм.
13.15. Брыдж.
13.40. Бізнес-клас.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. XXV летнія Алімпійскія гульні.
15.45. «У пошуках капітана Гранта». 7-я серыя «Рабінзон Акіяніі».
17.00. Навіны.
17.25. Чалавек і закон.
17.55. «Прыгоды чорнага Прыгажуна» (Англія). 4-я серыя.
18.20. ТБ-«Нява». «Хто з намі?»
18.40. Дзённік XXV летніх Алімпійскіх гульняў.
18.50. «Поле цудаў».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. XXV летнія Алімпійскія гульні. У перапынку (23.00) — Навіны.
0.30. Зоркі бальнага танца Расіі і ЗША.

Канал «Расія»

9.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Лёгкая атлетыка. Баскетбол (мужчыны).
12.55. Спорт-шоў.
13.00. Весткі.
13.20. «Запрашэнне да свята». Адкрыццё Рэспубліканскага цэнтра рускага фальклору.
13.40. Там-там-навіны.
13.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Бокс. Тэніс.
16.55. Т. Ін. Ка.
17.10. XXV летнія Алімпійскія гульні. Лёгкая атлетыка. У перапынку — Весткі, Свята кожны дзень.
22.00. Весткі.
22.20. Спорт-шоў.
22.25. Крымінальныя паведамленні.
22.35. XXV летнія Алімпійскія гульні. Лёгкая атлетыка. Валейбол (жанчыны).

8 жніўня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Самыя хуткія ў свеце». Маст. фільм.
9.50. Паказвае Гомель. «Рэгіён». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Ансамбль народнай творчасці «Кола».
11.55. «Суперкніга». 14-я серыя.
12.30. «Людзі і дэльфіны». Фільмы 1-ы і 2-гі.
14.55. Сівой даўніны покліч. «Полацкая пячатка».
15.10. «Бюро знаходак». Мультфільм.
15.45. «Майстрыхі дымкаўскай цацкі». Дак. фільм.
16.00. Дэбюты. Саюз кампазітараў Беларусі прадстаўляе маладых кампазітараў А. Хадоску, Д. Яўтуховіча, А. Шушкевіч.
17.00. «Пакроўскія вароты». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
19.20. «Мы гэта можам». Сустрэча артыстаў беларускай эстрады з дзецьмі-інвалідамі. Дабрачынны канцэрт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Сінема» прадстаўляе: маст. фільм «Размова» (ЗША).
23.30. НІКа.

І канал. Астанкіна

6.30. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. На XXV летніх Алімпійскіх гульнях.
8.15. «Музычныя інструменты і іх гісторыя» (Германія). 9-я серыя «Кларнет».
8.45. Як дабіцца поспеху.
9.00. Радыё «Труба».
9.30. «Эльдарада»
10.00. Свет у вольны час.
10.40. Авіякасмічны салон.
10.55. XXV летнія Алімпійскія гульні.
13.45. «Крэшчэнда». Музычная праграма.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. Мастацка-публіцыстычны фільм «Чалавек або д'ябал?» Фільм 3-ці.
15.10. Дырыжор У. Федасееў.
15.30. «Зорны хлопчык». Маст. фільм.
17.00. Дак. фільм «Нашчадкі гонару».
17.30. «Пчала Мая».
17.55. «Дарагая Таццяна Іванаўна...» Памяці актрысы.
18.45. «Статуэтка Фідзія». З крымінальнага серыяла «Паляўнічыя на шэдэўры» (Італія).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. XXV летнія Алімпійскія гульні. У перапынку (23.00) — Навіны.
1.00. «Адзіны мужчына». Маст. фільм 1-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. «Гарадскія эцюды».
7.40. Тэма з варыяцыямі. Ансамбль салістаў. «Паўночная карона».
8.05. Калі вам за...
8.35. Пілігрым.
9.20. Рэтра. Т. Міянсарава.
9.50. Спорт-шоў.
9.55. XXV летнія Алімпійскія гульні. Хакей на траве. Тэніс.
14.00. «У пошуках Соф'і». Частка 1-я.
14.45. Тыдзень тэлевізійнага кіно ЗША. Пасляслоўе.
15.00. XXV летнія Алімпійскія гульні. Тэніс. Гандбол. Мастацкая гімнастыка.
17.55. Парламенцкі веснік.
18.10. Студыя «Нотабене».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. XXV летнія Алімпійскія гульні. Мастацкая гімнастыка.
20.40. «Выбранае». М. Жванецкі.
21.50. Спорт-шоў.
22.00. Весткі.
22.20. Праграма «А».
22.50. XXV летнія Алімпійскія гульні. Баскетбол (мужчыны).

НАДВОР'Е

7 жніўня

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца гарачае надвор'е, пераважна без ападкаў, толькі па поўначы пройдуць дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ў Гродна — 24—26, Віцебску—25—27, Мінску — 26—28, Брэсце і Магілёве — 27—29, Гомелі — 28—30 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы — 13—18, удзень — 27—32 градусы цяпла.

Узровень радыяцыйнага гамафону 6 жніўня складаў: у Мінску—0,012, Віцебску — 0,015, Магілёве—0,015, Гомелі—0,014, Гродна — 0,012, Брэсце—0,011 мілірэнтгена ў гадзіну. Натуральны радыяцыйны гама-фон на тэрыторыі рэспублікі знаходзіцца ў межах ад 0,010 да 0,020 мілірэнтгена ў гадзіну.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах —32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 156.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ХОЧАЦЕ-ВЕРЦЕ, ХОЧАЦЕ-ПРАВЕРЦЕ

Што зрабіць, калі вас сурочылі...

Чалавек заўсёды знаходзіцца пад уздзеяннем псіхічнай дзейнасці людзей, што працуюць, ходзяць, выпадкова сутыкаюцца з ім. Лічыцца, што нават погляд чалавека зласлівага, хітрага, схільнага да зайздрасці, можа выклікаць хваробу. Лічыцца, што такое павер'е прыйшло да нас ад народаў Усходу. Аднак падобныя меркаванні ёсць, бадай што, ва ўсіх народаў свету. І ўсё ж, што рабіць, што зрабіць, калі вы лічыце, што вас сурочылі! Або вашых сваякоў! Або вашых дзяцей!

Перш за ўсё трэба супакоіцца, сканцэнтравацца. Таму спачатку расслабцеся, пастарайцеся думаць аб чым-небудзь прыемным. Выканайце некалькі дыхальных практыкаванняў з кароткім удыхам і доўгім выдыхам. Не спяшаючыся, уважліва памасіруйце пальцы, потым вызваліцеся ад «адмоўнай», як вы лічыце, энергіі. Як гэта зрабіць? У якасці «ачышчальных сродкаў» шырока выкарыстоўваюцца агонь і вада. Прымяняюцца гэтыя сродкі наступным чынам.

● **Спачатку прыміце душ.** Пастарайцеся, каб вада была як мага больш халоднай. Калі такой магчымасці няма, дык хоць бы старанна памыйце рукі халоднай вадой з мылам.

● **Мокрай анучай тройчы правядзіце лініі** ў выглядзе паўакружнасцей перад уваходнымі дзвярыма ў вашу кватэру — спачатку звонку, потым унутры.

● **Запаліце свечку — лепш васковую.** Седзячы і расслабіўшыся, сканцэнтруйце свой погляд на ўсёй свечцы. Потым — толькі на яе полымі. Закрыйце вочы і ў думках уявіце, што полымя свечкі — гэта полымя кастра. Таксама кіньце ў думках сухую галінку — злую энергію нядобрага чалавека. Такое практыкаванне павінна працягвацца 3—7 хвілін.

Дадаткова можна выкарыстоўваць наступныя прыёмы.

● **Над зонай распаўсюджання хваравітых адчуванняў** зрабіце такую маніпуляцыю рукамі — пасля трох кругавых рухаў па ходу гадзіннікавай стрэлкі ад хваравітага месца зрабіце такія рухі, быццам вы ўстрэсваеце кісці рук. Пры гэтым падушачкамі вялікіх пальцаў трэба правесці па канчыках астатніх пальцаў, пачынаючы з мезенца.

● **Прыкладзіце тры вялікія медныя манеты** (пятакі) на лоб, прытрымліваючы іх рукой некалькі (3—5) хвілін: мужчыны — левай, жанчыны — правай рукой.

● **Заплюшчыце вочы** і пальцамі павольна па гадзіннікавай стрэлцы зрабіце 21 масажны вярчальны рух у вобласці сярэдзіны ілба. Рухі пальцамі павінны быць па магчымасці мяккія, плаўныя, нетаропкія.

● Пасля гэтага **тройчы пра сябе паўтарыце наступныя формулы:** 1) Я вызвалілася (вызваліўся) ад сурокаў; 2) Я поўнасцю вызвалілася (вызваліўся) ад сурокаў; 3) Я назаўсёды вызвалілася (вызваліўся) ад сурокаў.

Ведаючы зараней пра маючую адбыцца сустрэчу з непрыемным для вас чалавекам, вы можаце прыняць меры самаабароны ад сурокаў.

● **Для гэтага неабходна сесці,** шчыльна прыціснуўшы ногі адна да адной і гэтак жа рукі. Потым у думках трэба стварыць вакол сябе ахоўную абалонку, непранікальную для адмоўных уздзеянняў. Пры гэтым вы павінны быць спакойныя і ўпэўненыя ў сваіх сілах.

● **Можна таксама выпіць шклянку вады,** папярэдне зараджанай станоўча. Зарадку вады можна ажыццявіць рознымі спосабамі: паставіць шклянку з вадой на далонь: жанчыны — правай рукі, мужчыны — левай. А другой рукой зрабіце 21 кругавы рух па ходу гадзіннікавай стрэлкі на адлегласці 5—10 сантыметраў над шклянкай, а потым выпіце трыма глыткамі гэтую ваду.

Часам бывае, што нядобрыя людзі ўсё ж трапляюць да вас у дом, на кватэру. Каб пазбегнуць магчымых непрыемнасцей пасля таго, як яны пойдуць ад вас, прыміце наступныя меры.

● **Запаліце свечку** і тройчы зрабіце крыж у кожным кутку пакоя, дзе знаходзіўся непрыемны госць, а таксама перад дзвярыма ў кватэру.

● **Зрабіце настой** з мяты (чабору, рабіны, святаяннiку), разбаўце яго ў сямі літрах вады і зрабіце вільготнае прыбіранне ў тым пакоі, дзе пабываў непрыемны госць. Асабліва старанна зрабіце гэта ў пярэднім пакоі (прыхожай).

Усе гэтыя парады, зразумела, упаўне могуць вам дапамагчы. Але спрактыкаваныя спецыялісты-псіхолагі сцвярджаюць, што лепшы спосаб папярэджвання сурокаў — гэта гармонія ва ўзаемаадносінах чалавека і прыроды, чалавека і іншых людзей, пазітыўныя думкі, агульны добразычлівы настрой.

(ПА МАТЭРЫЯЛАХ ШТОТЫДНЁВІКА «МОСКВИЧКА»).

НА ЗАМЕТКУ ГРЫБНІКУ

Порхаўкі—ліліпуты і веліканы

Грыбны род порхавак (па руску іх завуць дажджавікамі)— даволі шматлікі, уключае каля 50 відаў. У большасці сваёй порхаўкі — смачныя, ядомыя грыбы, праўда, іх трэба збіраць у маладым узросце, калі мякаць яшчэ чыста белая, без пажаўцення. Саладкаватыя, мяккія — кожнаму яны даспадобы ў смажаным выглядзе, добрыя і ў супе. Прычым порхаўкі для супу можна сушыць на зіму, парэзаўшы на часткі і сцёршы ў парашок (між іншым, грыбы ў парашкападобным выглядзе любяць практычныя амерыканцы: так лепш засвойваюцца цяжказасваяльныя рэчывы).

Так, порхаўкі — каштоўныя грыбы, асабліва там, дзе няма лясоў, бо многія іх віды растуць на лугах, у садах. Ды і з'яўляюцца яны на свет божы раней, чым іншыя грыбы. А знайсці іх можна пасля летніх дажджоў нават ля свайго дома, не трэба і ў лес хадзіць.

Дарэчы, порхаўкі прыдатныя не толькі ў страве. Мякаць маладой порхаўкі добра прыкласці да свежай раны, каб спыніць крывацёк.

Праўда, ёсць у ядомых відаў порхавак і небяспечны для чалавека двайнік. Гэ-

тыя порхаўкі часцей можна знайсці ў лесе, пераважна на палянках, але часам і на лузе, пад плотам. Яны падобныя на бульбіны, часта крыху паглыблены ў глебу, і вельмі хутка мякаць унутры іх цямнее, становіцца чорнай з фіялетавым адценнем. Грыб ядавіты, так што будзьце ўважлівымі!

Што датычыць порхаўкі гіганцкай (галавача гіганцкага), дык яна — ядомая, прыемнага смаку. Але сустракаецца не так часта, таму яе трэба аберагаць: калі і ўзялі некалькі экземпляраў на вячэру, дык пакіньце найбольш старыя для размнажэння. Ды і грыбное месца важна захаваць некранутым.

Пашанцавала дзяўчынцы Ірынцы з Камянца, якую вы бачыце на здымку, з порхаўкай гіганцкай. Да таго ж, гэта — не самы буйны экземпляр, куды большыя, як расказала дзяўчынка, ужо падсмажылі.

Г. ПАРФЯНЮК.
Фота І. ШУВАЛАВА.

КАРЫСНА ВЕДАЦЬ

З дапамогай солі

Калі дно падгарэлай каструлі пасыпаць соллю і пакінуць на некалькі гадзін, каструля лёгка ачысціцца.

Каб выдаліць з качана капусты ці свежых грыбоў дробных шкоднікаў, трэба патрымаць іх у салёнай вадзе.

Каб сырыя дровы хутчэй разгарэліся, не трэба паліваць іх газай або бензінам, варта насыпаць на дровы ці вугаль прыгаршню буйной солі — і яны адразу загарацца.

Сумессю буйной солі з воцатам добра чысціць пацямнелыя графіны і крыштальныя вазы.

Калі малако падгарэла, трэба дабавіць у яго трохі солі і астудзіць. Смак малака палепшыцца.

Сукенкі з набіўнога шоўку захаваюць яркасць фарбаў, калі іх паласкаць у халоднай вадзе з соллю (шклянка солі на 1 літр вады).

Некалькі дробак солі захаваюць малако ад скісання.

Калі сухой соллю пацерці нож, якім рэзалі рыбу або цыбулю, пах знікне.